IOANNIS DESPAVTERII NINIVITAE, DE FIGVRIS LIBER: EX QVINTIL.

Donato, Diomede, Valla, Placentino, Mancinello, Nigro, pluribusque, diligenter, integerrimeque concinnatus.

Hunc libellũ, candide lector, habes caſtigatiorẽ redditum, Additis nuper adnotationibus quas tale ſignũ ✱ indicat. Reſtitutis ętiã gręcis notandis.

LVGDVNI.

M D XXXVI.

UNIVERSITA[D] GRANAD[A]

❡ Joannis foſſonij Meloteñſis: ad lectoꝛem Tetraſticon.

Qui latios tentare lacus: variamq; poeſim
  Sedatamq; ſacro vis Helicone ſitim
Perlege quas doctus tibi dat Niniuita: figuras.
  Tramite ſic facili nota poeſis erit.

❡ Joannis Frigidinale Perneñſis ad lectoꝛem Hexaſticon.

Haec Deſpauterij voluantur ſcripta: pꝛobatis
  Que de caudicibus ſedula carpſit apes
Hinc tibi multimodam poterit vir cogere ſugem.
  Quem bonus arti doce Palladis vrit amoꝛ.
Candide zoileos igitur depone latratus.
  Nec capera frontem lectoꝛ amice tuam.

¶ Joannes Deſpauterius Niniuita Joanni Molino Canonico Tornacenſi clariſſimo: muſarum delitijs: ⁊ Neruiorum decori. S. P. D.

Figuras noſtras Joannes Moline diſertiſſime tue celſitudini dicandas cenſui: non quo celebrior per me fieres: verum vt ſint dulce amicitie noſtre monumentum. Tu enim latine lingue doctiſſimus: neqꝫ grece imperitus: famiger abilior es q̃ cui noſtre nuge claritatis quicq̃ abijciāt. Miraberis ſcio qui poſt Mancinellū de figuris ſcribere auſim: cauſaꝫ paucis accipe. Antonius Mancinellus acerrimi ingenij grammaticus de figuris tam docte ſcripſit vt opuſculum eius aſſuatur grammatice Sulpicij / Nebriſſenſis & plurium vtqꝫ olim ea de cauſa negauerim me de figuris quicq̃ ſcripturum. Verum ſuperiore anno Badius communis amicus: ſine controuerſia doctiſſimus: admonuit vt Mancinelli figuras diligentius examinarem: quod vt feci: ſtatiꝫ cognoui me operepreciū facturum ſi ex ipſo et Quintiliano ceteriſqꝫ qui de figuris ſcripſerūt: nouum de his opuſculum excuderem: quum propter aliarum propter male obſeruatas a Mancinello ⁊ alijs ſyllabarum quantitates: etiam citra metri neceſſitatem. Quod autem hic affert ad ſui excuſationem Mancinellus vt faſtis Baptiſta Mantuanus illud manilij. Ornari res ipſa negat contenta doceri: mihi neutiq̃ placet. Neqꝫ enim Manilius paſſim contra latinorum conſuetudinem confundit omnia: quia latinitatis ⁊ quantitatum obſeruantiſſimus eſt: niſi forſan in Italia ⁊ naufragia: in tantopere. Itaqꝫ veniam petit. Manilius: non ſi more iſtorum omnia inquinet: verum ſi non tam eleganter tanq̃ ſuaui modulatiōe carmina ſua q̃ aliorum fluant. Res enim cogit verſus interdum fieri duriuſculos. Ita ornari res ipſa negat contenta doceri. Proinde ridiculus eſt qui penultimam produxit in acinus: peribolus ⁊c. dicta authoritate: vt putat ſatis excuſatus. Nihil tale reperitur in figuris noſtris quas tibi nūcupatas diſertiſſime Moline hilari fronte ſuſcipito: ⁊ ab inuidorum ſugillationibus ꝑ virili parte defendito. Vale e muſeo nr̄o Comtinienſi quarto nonas Maias. Anno dn̄i ſeſquimilleſimovigeſimo Nono.

¶ Joannis Deſpauterij Niniuite. De figuris liber Unicus.

¶ Figure definitio ⁊ diuiſio.

Arte nouata aliqua dicendi forma figura eſt.
Sunt eius ſpẽs metaplaſmꝰ:ſchema:tropuſqꝫ
Quas manifeſtatis vitijs reſerabimus ample.

Figura ¶ Figura eſt arte aliqua nouata forma dicẽdi. Aut figura eſt cõfirmatio quedam orationis remota a cõmuni ⁊ primũ ſe offerẽte ſone. Utraqꝫ definitio eſt Quintiliani in lib. ix. de inſtitutione oratoria. Ex quo ⁊ octauo eiuſdẽ ſumpta ſunt ferme omnia que de figuris ſcripſere; Donatꝰ/ Diomedes/ Ualla/ Placentinus/ Niger/ Mancinellꝰ ⁊ ex primo eiuſdem: que de i Barbariſmo ⁊ Soloeciſmo tradiderunt hos ipſe poſtremum ſecutus: omnia copioſius ⁊ clarius tradere totis viribus conatus ſum: id an effecerim: lectores cãdidi facile iudicauerint. Figuraꝝ notitia eſt poetis oratoribuſqꝫ neceſſaria. vt Quintilianus declarat. Ceteꝝ fuerit opere preciũ vitioꝝ naturã ante manifeſtare: que authore Fabio in primo: ſepe a figuris ſeparare difficile eſt tam facile ſpecie recti decipi- ... tantaqꝫ eſt ijs inter ſe cognatio vt quod in proſa aut apud imperitos vitij ne... idipiſcit: poetis veneri dicatur.

✱ Poetis et oratoribus figuraꝝ cognitio neceſſaria eſt.

Uitia.

De vitijs.

Uitia orationis generalia ſũt tria: vt Diomedes ſcribit Obſcurũ inordinatũ/ Barbarum/ Obſcuritatis ſpẽs ſunt octo. Acyrologia/ pleonaſmos/ periſſologia/ amphibologia: tautologia/ Eclypſis/ cuꝫ apoſiopeſi/ Aenigma/ macrologia. Inordinate oratõis ſpecies ſunt qn qꝫ authore Diome. Tapinoſis/ cacophatõ ſiue cacephaton/ cacoſynthetõ/ aeſchirologia/ caccozelia. Barbare oratiõis ſpecies ſunt due. Barbariſmus ⁊ ſoloeciſmꝰ que vitia in primis vitanda primũ declarabuntur.

Inordinate orõnis ſpẽs quinqꝫ Barbariſmus.

Barbariſmus eſt quiſquis ſcribendo ſiue loquendo
Uerbum corrumpit peregrinum eſt barbaralexis.

¶ Barbariſmus eſt vnice dictionis corruptio ſcribẽdo aut loquẽdo cõmiſſa vt tollero cuꝫ duobꝰ ll. ⁊ uſiris penultima correpta. Neqꝫ eñ defendiẽ authoritate Papiniꝫ: plerīqꝫ male putant. Barbariſmus ſcdaꝫ corripit. vt barbarus ideo exametrum non ingreditur. ¶ Alexander eius loco Barbaris dixit: vt flectatur Barbaris idis Barbaralexis eſt dictio peregrina: vt gerra/ bladum/ ſtufa/ fardellus/ catallum/ et mille id genus alia imperitis ſacerdotibꝰ ⁊ notarijs vſitatiſſima. elegãtie amatoribus ſummopere vitanda. Nonnulla tñ longo veterum vſu recepta ſunt: vt maſtruca aut maſtruga. Sardũ apud Cicero. veſtimẽti nomẽ. Magalia ⁊ mapalia punica lancea ⁊ gurdus ꝓ ſtolido hiſpanica Reda ⁊ Petorritũ vehicula gallica Gaza perſicum. Acinaces medicũ: authore Donato. Mappa circo vſitatũ nomẽ punicũ. autore Quintilianus in. i. Barbaralexis eſt ex adiectiui ⁊ ſubſtãtiui. lexis. i. dictio. lexicon vocabulariuꝫ. Barbariſmus dr̃ a barbarus. i. diſſonans: qꝛ a vera latinitate diſſonat/ diſſidet/ diſcordat. Barbari ab initio dicti ſunt. facitio nomine qui dure atqꝫ aſpere loquebãt. ¶ Barbari etiã ſunt quicũqꝫ alienigene ꝑſertim feri ⁊ moribꝰ inculti. Martialis. Barbara pyramidũ ſyleat miracula mẽphis. Pſalmographus In exitu iſrael de egypto domꝰ Jacob de populo barbaro. Greci pre. ſic barbaros cẽſebant etiam latinos. Plautus in aſinarie argumento Marcus barbare vertit. i. latine vt recte declarat meo iudicio Pylades. Poſtea deſierunt latini inter barbaros haberi. Ceterum tam inter grecos ꝙ latinos barbari ſemper vocati ſunt quicunqꝫ latina ⁊ greca verba male ſcripſerunt: aut pronunciauerunt quos Alceus barbarophonos appellat: et ipſum vitium barbarophoniam. Differt barbariſmus a ſoloeciſmo qꝛ hic orationis fit corruptio: ille vero vnice dictionis. author Quintilianus in primo. barbariſmus in proſa nomen ſuũ retinet: apud poetam Metaplaſ-

Barbaralexis.

Lexis. Barbarꝰ ✱ Barbari qui ꝓus dicti

Barbarophon.

mus e patos nuncupatur. ideo licet et poetis depromantur barbariſmi exempla:
ne credas ipſos locutos eſſe barbare ſiue (vt veteres ſepius dicebant) ruſtice. Sed
intelligas barbariſmũ fore: ſi quis ita loqueretur in proſa. Itidem cenſendum eſt
de ſoloeciſmo: cui ſchemati apud poetas nomen eſt.

¶ Barbariſmus fit duobus modis. Scripto ⁊ pronunciatione — Barbariſmus quot modis fiat
Idq; quadrifariã. Adiectione/detractione/mutatione/tranſmutatione/lrẽ/ſylla-
be/tpis. ¶ Adiectione lrẽ: vt reliqui e religio rellat⁹ gemino ll. ¶ Adiectione ſylla-
be: vt alituũ mauorſi induperator. adiectione tpis: vt italia prima longa quũ ſit natu — Diphthõgus e ſcribenda.
raliter breuis author Quintilian⁹ in primo Sic ſophia phia penultima longa bar
bariſm⁹ eſt nulla authoritate excuſabilis q̃cq̃d dicat hic Mancinell⁹ Detractione
litere fit barbariſmus: vt ſiqs detracta a litere pretor dicat. Velut fecit Lucili⁹ au — Pretor
thore Diomede: pretor ne ruſtic⁹ fiat: quũ debeat ae pnũciari pretor. Sed ſtructu — Citheron
re grã ſyllaba longa corripit. hec Diomedes Ergo manifeſtũ eſt ae diphthõgõ ſcri
bi ⁊ pronũciari, Sic ſi recte legat illud Auſonij: ſed citheron toties ternas exercere
ſacrauit: dicendũ erit Auſoniũ extrita priore vocali corripuiſſe ſebam in citheron
p citheron Mirũ eſt Auſoniũ enarrat rẽ id ſilentio obruiſſe: Mihi certe nõ eſt veri-
ſimile eũ locũ menda carere: de qua re ⁊ mille alij copioſe in maximo ope diſputa — Sapis p iſapis.
bimus ſi mitiſſimus. Jeſus aliquot annos vite nr̃e adiecit. Itẽ tuguri p tugurñ in
fantibus paruis p infantibus. ¶ Detractione ſyllabe: vt ſurpitis: ſalmentũ. Sic ſi — * Vergil. Obſtupui ſteteruntq; come ⁊ vox faucibus heſit.
Quintiliano credas ſapis p iſapis In qua re cõplures ſugillat. palinodiã canta
tur? ſi bñ cõſiderauerit illud Silij in viij. Sed nõ ruricole firmarũt robore caſtra
deteriore cauis veniẽtes montib⁹ vmbri. Hos eſis ſapiſq; lauãt tepidaſq; ſonanti
vertice cõtorquẽs vndas per ſaxa metaur⁹. ¶ Detractione tpis. vt ſteterũt penulti
ma breui. ¶ Mutatione lrẽ fit barbariſm⁹: vt aſſuenio: vpilo p aduenio opilo ¶ Mu
tatione ſyllabe. vt pnuces ppnices autho: donat⁹, ¶ Mutatione tpis vt teſte eo- — Feruo:
dem apd Vergiliũ Feruere leucatẽ auroq; effulgere fluct⁹. Itẽ nõ deſunt qui aſſerãt
olim in vſu fuiſſe verbũ tertij ordinis Feruo: qd Quintiliano inauditũ eſt: licet Lu
cili⁹ dixerit. Feruit aqua ⁊ feruet: feruit nũc feruet ad annũ. ¶ Trãſmutatione lrẽ
fit barbariſm⁹ ſiqs lerigio p religio autipregula p pgula dixerit Tinga placentin⁹
duos in vno noĩe faciebat barbariſmos precula p pregulã dicẽs authore Quinti-
liano in primo. ¶ Trãſmutatione ſyllabe vt diſplicina p diſciplina. ¶ Trãſmuta-
tione tpis vt ſi quis prima breui e ſecũda pducta Lucia pnunciet more imperito-
rũ. ¶ Fiunt (inquit Donat⁹) barbariſmi per tonorũ cõmutationẽ. Nam ipſi adij-
ciunt detrahunt mutant ⁊ trãſmutant: quoꝝ exẽpla vltro ſe offerũt ſi quis inq̃rat — Male compoſitiões.
Totidẽ etiã modis per aſpirationẽ deph̃endit barbariſm⁹ quẽ qdã ſcripto quidã
pnũciatiõe iudicãt aſcribẽdũ, pᵖter h quã alij lrãm alij aſpirationis notã deputãt
Fiũt quoq; barbariſmi per hiat⁹ ⁊ colliſiones. Sunt etiã male cõpoſitiones vt Ca
coſynthetõ que vitia nõnulli Barbariſmũ eſſe putãt in quib⁹ ſũt metaciſmi labda
ciſmi iotaciſmi hiat⁹ colliſiones ⁊ oĩa que pl⁹ equo min⁹ ve ſonãtia ab eruditis au — Iotaciſm⁹
rib⁹ reſpuunt, Nos cauẽda hec oĩa vitia prelocuti ɔtrouerſiã de noĩe ptinacib⁹ re- — Labdaciſmus.
linquam⁹. Hec cũ Diomede Donat⁹. addit Diomedes iotaciſmi ſunt quũ i lrã ſu
pra iuſtũ decorẽ in dictionib⁹ oñdit. Labdaciſmi ſiũt ſi lucẽ prima ſyllaba vel alma — Metaciſmus.
nimiũ pronũciem⁹ metaciſmi ſunt quũ in fine partiũ orõnis inuenit m lrã: ⁊ inci-
piens ſequẽs a vocali que nõ ſit loco cõſonãtis poſita. Hec eñ ſcribit nõ autẽ pro-
nunciat, vt quouſq; tandẽ abutere? Tunc aũt pnunciam⁹ m lrã quũ ſequit voca
lis loco cõſonãtis poſita: vt eſt. Tam iuno eternũ ſeruãs. Diſtinctio quoq; ſeruabat
verba Dum cõderet vrbẽ inferretq; deos latio. Que pronũciatio ſeruãda eſt: ne ſit
barbariſmus non in ſcriptura: ſed in ſermone ſi enunciata fuerit. Hec Diomedes. — Soloeciſmus.

¶ Soloeciſmus.

Eſto ſoloeciſmus vitioſa oratio queuis.
¶ Soloeciſm⁹ eſt impar ⁊ incõueniẽs cõpoſitura partium orationis — ſoloeciſmi a barbariſmo diſcrimen.
author Aſinius capito. vt acuta gladi⁹ Salue te reuerende magr̃. In
pſa õiertum ſic impito excidat nomẽ ſuũ retinet: in carmĩe pſtãtie poe
te ſchema vocat: ⁊ (vt Georgi. Val. aſſerit) alleoſis atq; ſoloecophanes
que noĩa ſuis locis declarabunt. Differt ſoloeciſm⁹ a barbariſmo: vt dictũ eſt qz bar
bariſm⁹ dictionẽ corrũpit Soloeciſm⁹ vero orationẽ, diciturq; latine imparilitas

Scribiliſo an ſcribligo.

a vetuſtioribꝰ latinis ſcribligo dicebatᷣ: a verſura. ſ. τ prauitate tortuoſe orationis tan : ſcr obligo quedã a ſtroblo. i. torqueo deprauo. Perottꝰ in cornucopie Scribligo dicit vt ſcriblita ex codẽ forte ortum: vt credit. at in Diomede τ Gellio ſcribligo offendo: qḋ magis placet noie ſoloeciſmꝰ cuꝫ Quintiliano intrepidi vtamur: lꝫ Gellius putet antiquiſſimũ queq; ſoloecũ τ barbarũ dixiſſe nõ ſoloeciſmũ neq; barbariſmũ ſoloeci aũt nomen a ſolone deductũ Laertiꝰ Diogenes teſtatᷣ qui quũ in Cilicia vrbẽ a ſuo noie ſolos cõdidiſſet: pauci ex Athenienſibꝰ quos in ea reliquit non multo interfecto tpe. corrupto patrio ſmone incõuenienti partiũ ſtructura loqui ceperũt. Quapropter qui eo vitio aliqñ vterentᷣ dicti ſunt σολοικισειν hoc eſt (vt Perottꝰ loquitᷣ) ſoloeciſſare. ſoloe aũt vrbis nomen que poſt a Pompeio polis dicta eſt. Duas tñ ſyllabas obtinẽs in oe diphthongon deſinit in nrõ plurali: vt apud Pliniũ inſularũ noia aut oppidorũ Toephrae. Neurce. ſoloe dioſcuroe paroe cepoe τ apud Ciceronẽ canephoroe. que ac ſi in i deſinerẽt: faciũt obliquos per ſcḋam declinationẽ. author Hermolaus barbarus in Pliniũ. Male igitur imperitũ vulgus cum Alexandro Soloe triſſyllabum profert a poetis ſoloeciſmus pro errore metaphoricos capitᷣ. Juuenalis. Soloeciſmum liceat feciſſe marito.

Soloeciſmus quot modis.

Soloeciſmus fit modis generalibus quatuordecim.

* Uergil. Tũ phetõtiadas muſco circundat amare corticis et illud in rodeu; Ab ſilice innuda cõnixa reliquit.

¶ Primo immutatione generum: vt ſpiſſus ſuber: pro ſpiſſum: Purpurea, Narciſſus. at Silaxatra. Uergiliũ au'horitate excuſatur.

¶ Secundo immutatione caſuum: vt illum quem queris: ego ſum. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. Niſi excuſatur: vt in Syntaxi noſtra docui.

¶ Tertio immutatione numerorũ: vt ſaluete: ad vnum: pro ſalue Turba clamant

¶ Quarto immutatione perſonarũ: vt danai qui parent atridis q̃primũ arma ſumite ꝓ qui paretis Diomedes credit ſecũdã perſonã poni ꝓ tertia hic. Hec prima piacula ſunto pro ſint. donatus tamen amanto ſunto τc. tertie perſone eſſe putat.

¶ Quinto immutatione temporũ. vt fumat neptunia troia: pro fumauit. Licet de hoc ſit inter grammaticos controuerſia. Nec veni niſi fata locuꝫ: ſe deq; dediſſent pro nec veniſſem. ponitur hic preteritum perfectum pro pluſq̃ perfecto. authore Diomede: et indicatiuus modus pro coniunctiuo.

¶ Sexto per qualitates: vel ſignificationes verborꝫ. Uergilius. Expoliantur eos vt corpora nuda relinquunt. Idem placidã paci nutritor oliuam: pro expoliant et nutrio. Fecit enim commune verbum nutrior ab eo: quod erat actiuum nutrio.

¶ Septimo per modos verborũ: vt itis parate arma: ꝓ ite parate arma. Indicatiuum ꝓ imperatiuo poſuit authore Donato. Uerg. At rutulo regi ducibuſq; ea mira videri. Auſo. i. videbãtᷣ: vt aſſerit Diomedes nõ auſi maluit ſubaudire vbũ ceperũt

¶ Octauo per aduerbia: vt intus eo ꝓ intro. Apuleiũ imperitꝰ mucs Ubi ducis aſinũ iſtũ? pro quo ducis: ſimiliter fit ſoloeciſmꝰ authore Donato: quoties nomẽ ꝓ aduerbio ponitᷣ: vt toruũq; repente clamat ꝓ torue. Aut ſi ꝓpriũ ꝓ appellatiuo ponatᷣ: vt Dardanus pro dardaniꝰ. Hauriat hũc oculis ignem crudelis ab alto dardanus.

* Uergil. Sub lucẽ exportant calathis ꝓ ante lucẽ aut circa lucẽ. Illud quoq; eiuſdẽ in 4. eñ. Syluiſte. Tyrrhene feras agitare putaſti ꝓ in ſyluis.

¶ Nono per prepoſitiones vt eo apud amicũ. ꝓ ad amicũ: ſoloeciſmus eſt teſtibꝰ Donato τ Diomede. Uer. Rapuitq; in fomite flammã: ꝓ in fomite: quaſi ad fomitẽ ſub lucẽ ibant ꝓ ante. author Donatꝰ. Ea tñ locutio tante authoritatis tibicinibꝰ fulcitur: vt cuiq; licitã putemus: videatᷣ Syntaxis nr̃a: cui tñ de te licuit pro in te.

¶ Decimo per gradus: vt reſpondit Juno ſaturnia ſancta deañ: ꝓ ſanctiſſima: authore Donato Diomedes ponit exemplũ Is queſtus eſt multo hubertimus quum debuerit dicere multo hubertior. Nos in Syntaxi oſtendimus id genus orationes eſſe oppido venuſtas tantum abeſt: vt vlla ſit ſoloeciſmi ſpecies.

¶ Undecimo per cõiunctiones: vt que copulatiua ꝓ diſiunctiua ponatᷣ: aut contra: velutiq; probe apud Uergiliũ in ij. enei. de quo durateo: ac capis τ quorum melior ſententia menti: aut pelago danaum inſidias ſuſpectaq; dona precipitare iubent ſubiectiſq; vrere flammis: aut terebrare cauas vteri: τ tentare latebras.

¶ Duodecimo per geminationẽ abnuẽdi: vt nihil nũq; peccaui ꝓ nihil vnq̃ peccaui

¶ Terciodecimo per accentus. vt ſi quis ꝓnunciaret ſine accentu in fine. pone ſalſo vna aduerbia. quẽ in vltima differentie cauſa habent authore Priſciano.

¶ Quartodecimo per ordinis mutationẽ: vt Aedituuſq; ſacerdos canẽtes: ꝓ edituus ſacerdoſq;. Et vt ſummatim dicam ſoloeciſmꝰ fit quoties oratio vitiatᷣ citra corruptionem ſcripture aut prolationis: vt ſaluete ad vnũ. Quo pergis? Rome. Nõ me intereſt. Quem percuſſiſti? Hunc demonſtrata femina: In quibus licet videatur

eſſe vnius dictionis vitium tamen pro ſubauditione oratio eſt: vt ſalue te tu. Quẽ percuſſiſti? hunc/feminam. Quo pergis? pergo Romę ⁊c. author Quintilianus in primo ſuffragatur cum Diomede Donatus. at ſi quis multitudinis duntaxat numero flectit. idq́ʒ hemicos aut contra enunciet vt nuptia/ calenda/ diuitia/ plumba. Barbariſmum proculdubio committit. authoribus eiſdem

❡ Obſcure ignobiliſq́ʒ orationis ſpecies

Impropriẽ ſumptum verbum dicatur Acyron.

❡ Acyrologia eſt impropria dictiõis vſurpatio: vt ſpero ꝓ timeo impropriũ eſt. Nam ſperam⁹ bona timem⁹ aduerſa. Verg. Hunc ego ſi potui tm̃ ſperare dolorẽ. Ideʒ. ſi gen⁹ humanũ ⁊ mortalia temnitis arma. At ſperare deos mẽores fandi atq́ʒ nephãdi. Quin. in. viij. Proprietati ↄtrariũ eſt vitiũ qđ apđ nos impropriũ. Acyrõ apud grecos vocat̃: quale eſt tm̃ ſperare dolorem. Teren. accede ađ ignem hunc: iam caleſces plus ſatis: acyrologicos dixit ad ignem hanc ꝓ ad meretricẽ: vbi etiã Metaphora inuenit̃. Acyrologia interpretatur impropria locutio. ab a cyros. i. improprius: ⁊ logia. i. locutio. Logia aũt (vt in verſificatoria nr̃a oñdimus) tribrachus eſt. Ideo nihil ex noĩe compoſitũ hexametris idoneũ eſt. Propterea metri gratia. Periſſologos/ tautologos/ macrologos/ diximus ꝓ Periſſologia ⁊c. nõ inepte vt opinor. Siquidẽ. logos. i. ſer. vel rõ. in cõpoſitis interdũ adiectiue interdũ ſubſtantiue capitur. vt indicãt polylogus ⁊ dialog⁹ apologus ⁊ apologia haud paꝝ ſignificatione differunt acyron: dr̃ ab a particula priuatiua ⁊ cyros. i. ꝓprius ⁊ dñs cyriacos dñicus. cyria hera dña ab his deducta primã ſyllabã ꝓducere in Verſificatoria oſtendi. Ideo ꝓduri ſcribam in acyron. Acyron Acyrologia.

Omne ſuperuacuum Pleonaſmos rite vocatur.

❡ Pleonaſmos eſt adiectio ſupuacua ad plenã ſignificationẽ. vt ſic ore locuta eſt vidi oculis ante ipſe meis. Nam ore ⁊ oculis hic ſupuacanea ſunt: in illo vidi: ineſt ipſe authore Fabio. aſſerẽte ⁊ geminationẽ: ⁊ repetitioneʒ: ⁊ qualencunq́ʒ adiectionem Pleonaſmũ videri poſſe. Trãſfertur aũt pleonaſmos ſupabundantia. a pleonaſo. i. pluſq̃ oportet facio aut dico. Põt hec figura cum periſſologia ⁊ macrologia/ tautologiaq́ʒ vocari periſſologia: que eſt curioſitas ⁊ ſedulitas ſuꝑflua proſuſq́ʒ verbuʒ omne quod neq́ʒ ornatũ neq́ʒ ſenſũ iuuat. Periergos. i. curioſus ⁊ ſuperflue ſedulus Periergozome. i. curioſe ago ⁊ ſatago. Ne qđ aũt ſcitu dignũ ſciens pretereaʒ: non te latet apud Verg. in. xij. eneiđ. quoſdam libros habere. vidi oculos ante ipſe meos me voce vocantem. Murchanum. ſic ante prepoſitio hic foret: de qua oratione perdocte doctiſſimus Badius in nono Fabij diſſeruit. Periergia quaſi vltra opus ⁊ ꝓter neceſſitatem. a peri: vltra. ergon opus ⁊ officium. Pleonaſmos. Periergia

Eſto Periſſologus tibi ſermo ſuperfluus omnis.

❡ Periſſologia eſt adiectio verboꝝ ſuꝑflua ſine vlla vi rerum. vt Ibant qua poterant qua non poterant non ibant. Hic excepto ibant oĩa ſuperuacua ſunt. Viuat rex ⁊ non moriatur. Suꝑflue adijcit̃: et non moriatur. Siquidem non ſit aliud viuere q̃ nõ mori. periſſologia interpretatur ſuperflua locutio. a periſſos. i. ſuperfluus. Periſſeumatos abundantia. periſſeuo/ abundo/ ſupero. Periſſologia.

Amphibolon dubius Romanis ſermo feretur.

❡ Amphibologia eſt vitio compoſitionis ambigua poſita ſnĩa. Fit autẽ pluribus modis quos receſſere oẽs ne nimis longũ eſſet nõ oportet. vt inq̃t Donat⁹. Fit autem per actm̃. vt audito ſecutorẽ retiarium occidiſſe. Dubiũ eſt: an retiariũ occiderit an contra. Secutor ⁊ retiarius gladiatorũ noĩa ſunt vt Thrax Mirmillio. aio te eacida romanos vincere poſſe. Certũ eſt Antoniũ precedere eloquentia Craſſũ. Fit iteʒ per verbũ cõe vt criminat̃. Cato vadat̃. Tullius. dubiũ eſt actiue an paſſiue intelligas. Et participiũ vt video ſtatuã auream haſtam tenentem. Dubiuʒ eſt an ſtatua haſtã teneat: an ↄtra. Fit item per equiuoca: q̃ grece dicant̃ Homonima ⁊ polyſema vt fregi aciem: dubiũ eſt: an acieꝝ: an exercitus: an ferri: ſic taurus denotat mõtem: animal: ſignum celeſte: ⁊ partem obſcenam. Conductus cecus viã: amor dei: vtilitas magiſtri. In is ⁊ mile id genus orõnibus eſt amphibologia. i. ambiguus ſermo. Plene diceretur amphibologia: ſed Euphoniae gratia vnica ſyllaba eſt extrita. fit eñ ab amphibolos. i. ambiguus/ dubius. Unde hec figura etiã dicit̃ amphibologia penultima breui. amphiballo amplector/ dubio/ circumpono. ab amphi.

Amphibologia. ✱ Ludus fuit apud antiquos in q̃ ſecutorẽ idẽq́ʒ mirmillo, dicebat̃ cũ retiario ↄfligebat.

id eſt circum. ballo .i. mitto ꝛ iacio. Bole ꝛ bolos .i. actus. logia locutio.

Tautologos verbis variis rem ſignat eandem

Tautologia. ✱Tautologia ſermonis identitas interpretatur

¶ Tautologia eſt diverſoꝝ vboꝝ aut oꝛonū eandem rem ſignificantiū inculcatio, vt ipſe egomet venio: exultās redeo gaudēſq; revertoꝛ. Ver. i. ene. Quem ſi fata virum ſervāt: ſi veſcit aura Etherea. neq; adhuc crudelibus occubat umbris. Naz totum qđ repetit vnū eſt. Idez in .ix. Lachrymis ita fat abortis. Tene inquit miſerā de puer quā leta venire invidit fortuna mihi. Nam cum dixiſſet fat: ſuperfluū erat eiuſdē verbū rei inquit. Tautologia trāſfert eadē locutio: hz id nomē aut diphthongon in pma ſyllaba cōtra ineptos credētes hic primā ſyllabā eſſe que eſt in tantus Tautotes penultima brevi .i. identitas. Logia locutio. logos ſermo/ratio.

Macrologos ſermo nimium prolixus habetur

Macrologia.

¶ Macrologia eſt lōga ſnia res nō neceſſarias cōprehedēs: vt apud Liviū: teſte in octavo. Quint. Legati nō impetrata pace retro domū vñ venerāt abierūt. Ver. Poſtera lux ſūmo ſpgebat lumie terras oꝛta dies: quū pmū alto ſe gurgite tollūt. Solis eq; luceq; latis naribꝰ efflāt. Satis fuerat dixiſſe/oꝛta dies. Ceteꝝ hoc vitiū verſibus minus nocet q̄ſolute oꝛoni: authoꝛ Diomedes. Macrologia transfert lōga locutio: nā macros lōgus eſt. Huic vitio adverſat oꝛonis virtꝰ quā greci Syntomiā vocāt: latini brevitatē q̄ authoꝛe diomede tunc fit quū rei magne ſenſus ſufficiēter ad dignitatē q̄huic brevis enūciat ſnia. vt apud Ver. Naſcet pulchꝛa Troianꝰ origine Ceſar. Imperiū oceano famā q̄ terminet aſtris. Hec eni ꝛ Troiana dignitas et Ceſaris principatꝰ ꝛ Romano imperio poſſeſſio indicet oꝛbis. Syntomos .i. brevis

Syntonomia

cōciſus ſyntomia breuitas, a ſyn .i. con. ꝛ tome vel tomos .i. inciſio: ſectio. Huic virtuti vicina eſt oibus adverſa vitiis. Ceriologia aut cirologia per κ in pma ſyllaba. Hāc Diomedes ſic definit. Ciriologia eſt culta et ſana oꝛo ſine lenocinio oꝛnata vt Romanos reꝝ dños gentēq; togatā. Hinc etiā ipa veritas ſniaz oꝛnavit. vt interpretari coꝛ eiaq; oꝛoni a κυριος coꝛ aia. Eadē ſtus dr Orthoepea: q̄ authoꝛe Quinti. in pmo: eſt remotis oibus vitiis emēdata cuz ſuavitate vocū explanatio. Niger exemplū dat ex Verg. Mecūq; fovebit Romanos reꝝ dominos gētemq; togatam.

Cirologia. ortoepea

Eclypſis verbum. Reticentia verba ſubaudit.

¶ Eclypſis vnicū vbū .i. dictionem ſubaudit. Reticētia vero .i. apoſiopeſis plures dictiones ſupprimit. Hanc differentiā ex Mancinello pluribuſq; colligo. Itaq; eclypſis eſt defectus quidā neceſſarie dictionis quā deſiderat preciſa ſnia vt hec ſecum deeſt loquebat. Italiā fato pfugus Laviniaq; venit Littoꝛa deeſt ppoſitio ad. Terris iactatus ꝛ alto deeſt: in: Et in .iii. ene. O mihi ſola mei ſup Aſtyanactis imago deeſt verbū eſt ad perfectionē oꝛonis. Nec eni apocopē poſſumꝰ dicere eā q̄ fit in plenis dictione: ſed que in lra vel ſyllaba: ſenſu per ſe carentibus. hoc Priſcia. in .xvii. Apud Auſoni. i. ſup ſubaudit infinitivus eſſe. Tūc ſeniū qđcūq; hñtibus ānis Fata dabūt ꝛc. Eclypſis .i. defectus aut defectio. Eclipo cū ei diphthōgo in ſcđa ſyllaba .i. defectio. Eclypticos defectivus. Apoſiopeſis eſt pluriū dictionuz ſubauditio iratis impmis apta. Terē. Quez ego ſi ſenſero quē ego ſubaudi acerrime puniam aut in piſtrinū dabo. ſi ſenſero ſubaudi fallacie q̄cq̄ machinari aut quid ſile. Verg. Quos ego ſz motos pſtat cōponere fluctus. quos ego ſubaudi acerrime puniaz aut qđ ſile. Id aūt fit quū quis iraſcit aut pturbat: vt Meme adſuz q̄ feci in me convertite ferrū. ꝛ Incipit effari mediaq; in voce reſiſtit. His eni affectibus tm̄ ſermonis defectio congruit: teſte Servio in .ii. en. Apoſiopeſis aut apoſiopiſis pen. longa. ſcribitur

Apoſiopeſis.

eni grece per omega ān p ꝛ κ ān ſ. αποσιωπησις aūt fere ſemp vertit in e longuz vt oñdunt dictiones/Monaſteriū baptiſteriū/ſiateriū/cemeteriuz/phꝛontiſterium/poteriū/apoditeriū/mimeſis/ephoneſis ꝛc. Sic ꝛ grece ꝛ latine ſcribit apđ Quin. et Vallā/placentinū ꝛ Volaterranū/apoſiopeſis. Itaq; id nomen pducit penul. lz Mancinellus corripuerit: male quidē vt plereq; alia convenienti certe pduxiſſet melius eni fuerit prima tm̄ ſyllaba abuti q̄ penultima: ob id ſemp iuvenibus male pnunciata. apoſiopeſis latine dr reticentia: a Cicerone obticētia: a Celſo ꝛ nonnullis interruptio. Fit āt ex apo .i. ab ꝛ re: ꝛ ſiopao .i. ſileo/taceo. hinc Siope ꝛ Siopeſis .i. ſilentiū per e .i. e longum: qualia ſunt apud grecos verbalia plurima: vt Catheſis inſtructio: cemeſis doꝛmitio: ſyndeſis. cōſcientia metacoꝛeſis ſeceſſio ꝛc. Sciopeſos taciturnus. Sioperos idem. Tam eclypſis q̄ apoſiopeſis dici poteſt. Mioſis aut meoſis per ei diphthongum in prima ſyllaba ſequentē omega μιωσις de qua ſic

eſt Quintilianus in octauo. Vitanda μειωσισ quã ſermone quidem deeſt aliquid quo minus plenus ſit ꝙꝙ id obſcure potius ꝙ in ornate orõnis vitium eſt: ſed hoc quoqꝫ quã a prudẽtibus fit ſchema dici ſolet ſicut Tãtologia ⁊c. Ex quibus verbis liquet omnia vitia doctiſſimorum authoritate predictarum figurarum albũ admitti μειωμα τοσ aut μειωσισ eſt diminutio a μειοω id eſt diuido.

Eſt enigma grauis nimium tibi ſermo ſolutu.

¶ Enigma eſt obſcura ſnia ꝑ obſcurã ſimilitudinẽ rerũ: vt mater me genuit eadem mox gignit̃ ex me ſignificat̃ em̃ aquã in niuẽ ꝯuerti: ⁊ ex eadẽ rurſus effluere. Enigma deriuat̃ ab anit teſte .i. obſcure loquẽdo inueniẽdoqꝫ teſte Raphaele Regio in viij. Quintil. emittome .i. obſcure loquor. enigma a qbuſdã dr̃ velata queſtio Diomedes ſic ait. enigma eſt per incredibilia ꝯfuſa ſnia: vt auia filiorũ eſt q̃ mr̃ mariti de Iocaſta matre Oedipodis ei inupta peperit. Eteoclem ⁊ Polynicẽ quorũ fuit et auia et mater. Item Mare concretũ in creta ligneo in campo vbi caro humana oſſibus ludebat quo ſignificat̃ ſal in ſalino cretaceo ſuper mẽſam in qua manus taſlos iactabat. Donatus enigma nõ vitijs: ſed tropis annumerat. Diomedes non iniuriis vtriſqꝫ: quia allegoriam habet annexam ferme ſemper. Aenigma

¶ Inordinate orationis ſpecies.

Inordinate orationis ſpecies ſunt quinqꝫ. Tapinoſis: Aeſchrologia, cacephaton, cacozelia, cacoſyntheton. author Diomedes. Mãcinellus Donatum imitatus omiſit aeſcrologiã et cacozeliam que vitia ſcitu digna nõ grauabimur declarare: licet aeſchrologia ſub cacephato: ⁊ cacozelia ſub cacoſyntheto poſſit comprehendi.

Magna tapinoſis tenui ſermone recludit.

¶ Tapinoſis eſt hũilitas magne rei nõ id agẽte ſnia qḋ demõſtrat: vt apḋ Vergi. Penituſqꝫ cauernas Ingẽtes vterũqꝫ armato milite cõplẽt. ꝑ multis armatorũ militũ legiõibus. Idẽ. multa malus ſimulãs. ꝑ ſceleſtꝰ. Idẽ. Dulichias vexaſſe rates. ꝑ atrociſſime raptaſſe ac laniaſſe. Gel. tñ in .vj. ca. lib. ij. oſtendit vexare non tam leuius rei vbũ eſſe ꝙ grãmatici rẽtur. Hora. Pelide ſtomachũ cedere neſcij ꝑ bili et vehemẽti iracũdia. Itẽ quoties de mari gurges dr̃. Tapinoſis eſt q̃ magnifico ple rũqꝫ epitheto adiuuatur. Verg. Apparẽt rari nautes in gurgite vaſto. Tapinoſis ei diphthõgo ⁊ omega: gtõ tapinoſeos .i. hũiliatio: tapinos humilis: tapinoo humilio: tapinophroneo humiliter ſentio: tapinophroſine: id eſt humilitas.

tapinoſis ※ᵃ Pelide ſtomachũ cedere neſcij: ponen do ſtoma chum pro ira partez ignobilio rẽ ꝑ nobili ori poſuit.

Aeſchrologos nobis obſcena oratio fertur.

¶ Aeſchrologia eſt vitio cõpoſitionis inuerecũda oro. vt ꝯpoſitio vborum obſcene ſignificationis aut vnius vbi obſcena ſignificatio ⁊ ꝓnunciatio. Compoſitione fit: vt cũ nũero ſui. Emendat̃ hoc vitiũ interpoſita aliqua pticula. vt cũ quodã numero ſui. Itẽ vniꝰ verbi obſcena ꝓnunciatione ſic fit: vt eſt apḋ Sallu. Ductabat ⁊ arrigit alios multũ. Nã ductare ⁊ arrigere etiã ſunt turpis rei verba: aeſchrologia cum ae diphthongo ante ſ: ſequẽte ch aſpiratio interꝑtat̃ turpiloquiũ aut turpis locutio ab eſchros .i. turpitudo: eſchrocerdes turpis lucri: eſchrocerdia .i. turpe lucrum

Aeſchrologia.

Eſt Caco rite phaton quicquid ſonat aut bene nobis

¶ Cacophaton aut cacephaton eſt obſcena ꝓnũciatio vel incõpoſita dictione vel in vno vbo. vt Numerũ cũ nauibus equat. ſic arrige aures Pãphile. Donatus Cacephatõ inquit Diomedes eſt vitio cõpoſitionis inuerecũda ſuſpitio. vt arrige aures Pãphile. Idẽ ad ramũ hunc aperit ramũ qui veſte latebat. Notũ eſt arrigere re proprie ad vetulas apḋ Martialẽ. obſcene accepit ⁊ ramũ veſte latentem impudicus facile genitalis ad impudica referre. Cacephaton fit earũdẽ lr̃arũ aut ſyllabarũ concurſu: vt apud Cice. O fortunatã natã me cõſule romã. Et apud Ver. Cũ nauibus equet: hic etiam cum cacephaton eſt ⁊ in ſomnio Scipionis. Luce lucebat aliena. Seruius aſſerit Cacephaton fieri ſi cũ particula n litera ſequat̃: vt cũ nauibus. Diomedes am vocat vt cũ numero dr̃ cacon .i. malũ cace malitia: cacos aduerbiũ male: ⁊ pha ton .i. dictum vt cacophaton malalocutio ⁊ male ſonans dictum.

Cacophaton. ※ Arrige res membrũ eſt Martial. Arrigꝰ ad Aeſchrologi vetulas fa ſtidis baſe ſe puellas

Eſto cocozelon prana affectatio nobis.

Cacozelia

¶ Cacozelia eſt per affectationē: decoris corru pta ſnia: cū eo ipſo decoreſ oſo quā illā voluit author ornare. Hec fit aut nimio tumore: aut nimio cultu. Nimio tumore. Juppiter o pleno celi q̄ ſydera torq̄s ore tuo dicēds loq̄r. Nimio cultu. Aureus axis erat, temo aureus: aurea ſūme. Curuatura rote radiorū argēteus ordo. Per iuga chryſoliti poſiteq̄ ex ordine gēme. Hec diomedes apud quē timore, legitur per tertiā vocalē: ego tumorē per q̄ntā vocalē legendū cenſeo: iuxta illud Horatij. Profeſſus grādia turget id q̄d ex Diomedis exēplo manifeſtū eſt. De hoc vitio ſic loquitur in. viij. Quin. Cacozelon. i. mala affectatio p oē dicēdi gen⁹ peccat. nam et, tumida ⁊ exilia ⁊ p̄dulcia ⁊ abūdātia ⁊ arceſſita ⁊ exultātia ſub idē nomen cadūt. denique κακοζηλον vocaſ q̄cq̄d eſt, vltra ꝟtutē quoties ingeniū iudicio caret ⁊ ſpecie boni fallit̄ oīm in eloquētia vitiorū peſſimū. Nam cetera vitanſ: hoc petiſ. Cacozelia trāſferſ mala affectatio / emulatio / imitatio. cacos mal⁹ eſt zelus emulatio ⁊ imitatio: zeloo imitor / emulor / ſcribit̄ ⁊ per u ante, A: ne quēq̄ mēdax impreſſio decipiat.

Haud bene compoſitum Cacoſyntheton eſto latinis.

Cacoſyntheton.

¶ Cacoſynthetō eſt vitioſa dictionū cōpoſitio. ſic Donatus cacoſyntheton eſt indecens ſtructura ꝟborū: ſic Diomedes. dat vterq̄ exemplū ex. ix. ene. verſaq̄ iuuēcum Terga. fatigam⁹ haſta. Seruius. aſſerit eſſe cacoſyntheton ⁊ homoteleuton. Cacoſyntheton trāſfertur male cōpoſitū: ⁊ (vt in octauo dicit Quintilian⁹) male collocatum. a cacos aduerbio: id eſt male: ⁊ ſyn. i. con: ⁊ theton. i. poſitum.

Metaplaſmus.

¶ De metaplaſmo.

Dictio transformata poete: ſit Metaplaſmus.

¶ Metaplaſmus eſt tranſformatio quedam recti ſolitiq̄ ſermonis in alteram ſpeciē metri ornatus neceſſitatiſve cauſa vt celicolū induperator dicier. vocaſ etiam pathos: nam Georgius Valla ſic ait in ſyllabis figura oīs pathos dicitur vt metatheſis / apocope ⁊c. metaplaſm⁹ dr̄ a meta. i. trās ⁊ plaſmatos. i. figmētū ⁊ plaſis formatio pathos neutri gn̄is. i. paſſio plurale eſt pathe vt cete tēpe. Ethe. ab ethos. mele a melos. ⁊c. patitur autem dictio quēq̄ adiectione detractiōe ⁊c. Val. placē. Hec fere ſunt que in ſyllabis pathe vocant greci: metaplaſmi ſpecies ſunt. xiiij. Proſtheſis / epentheſis paragoge / aphereſis / ſyncope / apocope / ectaſis / ſiſtole / diereſis / ſinereſis: ſynalephe ecclipſis antitheſis metatheſis.

Metaplaſmi ſpecies

Adijce principio quicq̄ ſic proſtheſin edes.

Proſtheſis

¶ Protheſis eſt appoſitio quedam ad principiū dictionis litere vel ſyllabe vt gnate p nate: retulit pro tulit: aſtat pro ſtat. Verg. Arduus armatos mediūs in menib⁹ aſtans: comicus nunq̄ huc retuliſſem pedem. Proſtheſis dicitur a pros. i. a ⁊ theſis. i. poſitio hoc eſt appoſitio. proſthetos. i. appoſitus.

✻ Vergili. gnate mee vires mea magna potentia ſol⁹ p eo q̄d eē debuit nate ꝟ naſcor naſceris ⁊ natus.

Adijce quid medio: ſic fiet epentheſis apte

¶ Epentheſis eſt appoſitio quedā ad mediā dictionem lr̄e vel ſyllabe vt relliquias gemino ll: p reliq̄as. induperator p impator hāc nulli parētheſim vocant authore Donato. Alij pleonaſmū teſte Diom. Quidam. ectaſim. Juue. Quales tunc epulas ipm gluttiſſe putam⁹ induperatorē. Geor. Val. hāc figurā partiſ in anadiploſim ⁊ ecectaſiz anadiploſis eſt eiuſdem lr̄e iteratio metri cā vt relligio relliquie reddu co refert rellatus rettulit reppuli repperi. In dictione refert nos valle refragari alibi oñdim⁹. ecectaſis eſt in media dictione ſyllabe additio vt mauors nauitas alituum indugredi ⁊c. Epētheſis eſt inſpoſitio ab epi ⁊ en: q̄ ꝯiūcta ſignificāt iter: ⁊ theſis. i. poſitio. eādē ſignifi. hꝫ parētheſis q: para cū en ſignifi. iter ecectaſis dr̄ porrectio ꝓductio extēſio ab epi. i. ſup in p ex ⁊ ecteno vl̄ ectio media lōga. i. ꝓduco et extendo. anadiploſis. i. reduplicatio ab ana. i. re ⁊ diploſis duplicatio diploo duplico

Epētheſis

Anadiploſis

Epētheſis

Adijce quid fini pulchram facies Paragogen.

Paragoge

¶ Paragoge eſt appoſitio q̄dā ad finē dictionis lr̄e vel ſyllabe vt magis p mage. poteſtur p pōt. hāc alij paralepſim: alij pleuſim. i. p̄ſumptionē vocāt. ſic Donatus Diomedes xo pparelepſiz q̄uēq̄ nō nihil differre credat ita ſcribēs. pparalepſis eſt cū aliq̄d ad nouiſſimā ptē dictiōis accedit: vt amittier orat pro admitti. et magicas inuictā accingier artes: p accingi: pagoge eſt cū ad vltimā ſimplicis dictiōis clauſulā: aut lr̄a iungit̄ aut ſyllaba. Lr̄a vt apud Plau. Quod ⁊ hoſtis p hoſti ſyllaba

Proparalepſis.

poteſtur pro poti. Nos cū Donato tam ſcrupuloſam obſeruationē miſſam faciētes oia hec paragogen vocam⁹. Paragoge.i.adductio vel deductio .a para.i.ad ⁊ iuxta ⁊ agoge.i.ductio. pro paralepſis dicitur (vt Mancinellus ait) quaſi iuxta ante acceptio a pro.ad eſt ante:et para.i.iuxta.⁊ lepſis acceptio.

aphereſis

Aufer quid capiti vates ⁊ aphereſin edat.

¶ Aphereſis eſt ablatio de principio dictiōis lr̃e vel ſyllabe cōtraria pſtheſi. Oui. Pone metū: valeo pro depone. Verg. Diſcite iuſtitiā moniti ⁊ non temnere diuos pro contemnere: aphereſis eſt ablatio vel abſciſſio. ab ephero.i.abſcindo.

Syncopa.

E medio quicq̄ȝ tollas: ita ſyncopa fiet.

¶ Syncopa eſt ablatio de media dictione lr̃e vel ſyllabe: contraria Epentheſi: vt audacter p audaciter: cōmorat p cōmouerat. ſic Donatus. Vſus aūt orōnis magiſter efficit ⁊ audacter nō audaciter nō dicamus. Diomedes aſſerit nātes p natātes p ſyncopā dici. Id ſi verū eſt natare p̄miſiu fuerit vnde p ſyncopā nare. Syncope eſt cōciſio a ſyn.i.con ⁊ ceptio incido. vt celicolū glutiſſe: amaſti: dixit euaſti ſurpite.

Apocope

De fini demens noſtris haud verſibus apta eſt.

¶ Apocope eſt ablatio de fine dictiōis lr̃e vel ſyllabe: cōtraria paragoge: vt achilli p achilis. poſſis p poſitis. potes p poteſtis mutu p mutuo. ſic Donat⁹ q̄ exēpla nō reperiunt in poetis quoꝝ opera extant preter achilli p achillis: qḋ tamen alia rōne deffendi in declinatiōib⁹ oſtēdim⁹. Enni⁹ dicit p hanc figurā. Nāq̄ ſuā pro domuȝ: ſic habet pbus. at Diomedes en do ſuā: ſic ⁊ volu: pro volupe. ⁊ veſperug: pro veſperugo lectū eſt. Apocope eſt abſciſſio vel amputatio: ex apo.i.ab vel re: et copto .i.ſcindo. Vergil. Nec ſpes libertatis erat nec cura peculi. Producit apocope tm̄ vltimam ſyllabam proinde exametris nequaq̄ congruit.

Ectaſis

Diaſtole

Ectaſis extendit tibi iure puer breuiandam.

¶ Ectaſis eſt extenſio ſyllabe cōtra naturā verbi. Baptiſta Mātuan⁹ in.vj. faſtorum Perdidit ⁊ fracto paſſa eſt naufragia clauo. ſic Manilius in quito. Incubuit pontus timuit naufragia tellus. Vergil. Italiā fato profugus. Exercet Diana choros. In hac ⁊ ſequenti figura authoritate opus eſt: ita vt raренter a claſſicis vſurpata pce imitemur quale eſt naufragia: frequēter vſurpata nō formidem⁹: qualia ſunt: Diana/Italia. Ectaſis dicitur productio vel extēſio. ab ecteno vel ectino.i. produco extendo dicitur eadem figura Diaſtole.i.diſtinctio a diaſtelo.i.diſtinguo. Lucanus. Dum ſanguis inerat ceſura ſectio ⁊ diſtinctio facit vt ſyllaba naturaliter breuis interdum producatur: vt in verſificatoria diximus.

Siſtole ⁊ Vergil. 5. eneidos Quum ſubito aſſurgēs fluctu nimboſus orio. Idem in iiij. Dū pelago deſeuit hyēs ⁊ aquoſus orion o longa eſt. Et a grecis p omega vtrobiq̄ ſcribitur.

Producenda foret quam ſiſtole corripit ipſa

¶ Syſtola eſt correptio ſyllabe contra naturā verbi facta cōtraria Ectaſi vt aquoſus orion pro orion producte. author Donatus. Et obſtipui ſteteruntq̄ come ⁊ vox faucibus heſit. Syſtole.i.correptio a ſyſtello.i.corripio: contraho.

Diereſis.

Syllaba per binas diuiſa diereſis eſto.

¶ Diereſis eſt diuiſio vnius ſyllabe in duas: vt Olli reſpondit rex albai longai: p albe lōge dixit Enni⁹. vt Ver. aulai pictai. Cice. nepai. ⁊ alij alia. Horati⁹ ſylue triſſyllabū p diſſillabo: vt in verſificatoria oſtēdim⁹. Diereſis.i.diuiſio a diero.i. diuido.

ſynereſis

Syllaba de binis eſt facta ſynereſis vna.

¶ Synereſis eſt cōglutinatio duarū ſyllabarū in vnā cōtraria diereſi: vt phaeton diſſyllabū p triſſyllabo: ocripedē tetraſyllabū p pentaſyllabo author Dona. cum Diomede. de hac figura copioſe in verſificatoria diſſeruim⁹: drāūt Synereſis complexio ſiue cōtractio a ſyn.i.con ⁊ hereſis diuiſio: quaſi diuiſoꝝ cōiunctio: ſynereo vel ſynero.i.contraho vel cōiungo: vt pantus alcinus bini: p panthous alcious bini. Eadem figura dicitur epiſynalepha ab epiſynato.i.coapto vel coniungo.

Ellipſis

Synalepha.

M necat Ellipſis. ceu vocalem ſynalepha.

¶ Ellipſis vel ecthlipſis eſt m lr̃e cum ſua vocali ante vocalem eliſio. Synalepha eſt vocalis ante vocalē interemptio in diuerſis dictionib⁹: vt O curue in terras ai̅c ⁊ celeſtiū inanes. Sunt qui ſynalepham vocant ſynereſim. ſed melius diſtinguntur vt ſynalepha ſit in diuerſis dictionibus. ſynereſis in eadē. Ellipſis vel ellepſis eſt expreſſio vel eliſio. aut vt Quintili. tranſfert detractio ab ec elipo vel lepo.i. deſero

ſo deficio linque. Ethlipſis dici põt expreſſio vel eliſio, ab ethlibo, i. exprimo elido excudo: ſynalephe, i. coniunctio cum oe diphthongo in greco lexice, in quo ſynalepho cum ei diphthongo imprimit̃ p coniungo: de his figuris in p̃ſificatoria affatim diſputatum eſt. q̃a ſynalephen trãſfert ↄplexionẽ: ⁊ imprimit̃ apd eum cum oe diph.

antitheſis. Metalepſis. Craſis.

Antitheſis fiet tibi litera ſi varietur.

Antitheſis eſt l̃re pro l̃ra poſitio: vt Olli ſubridens p illi. ⁊ impete p impetu teſte Probo ⁊ Diomede. ⁊ alij maluñt ab impes recte id inflecti. Seor. Vall. Metalepſim vocat: vt pulydamas: vpilio adoleſcens: p polydamas, opilio adoleſcens. ſic in pſa ſcribendũ eſt: non aduleſcens. Niger ponit figuram huic cognatã. Craſim. quñ due vocales in eadem dictione poſite in vnam ab illis alienam vertũt. vt ola pro aula. dicit̃ antitheſis p alio poſitio ab anti, i. p ⁊ theſis poſitio. Eſt item antitheſis contrarietas vel oppoſitio, ab anti, i. contra: vnde Antichriſtus. Dicitur hec figura etiam antiſtoechon per oe diphthongon: ab anti. id eſt pro ⁊ ſtechium, i. elementũ l̃ra vt magaria p magalia. Nam magar non magal poeni villam vocant author Seruius in illud Verg. Miratur molez eneas magalia quondã. ſic pro ſedda ſella ſedeo inflecum eſt metalepſis eſt tranſumptio a meta, i. trans, ⁊ lepſis, acceptio vel ſumptio. Craſis eſt temperamentum: complexio mixtio.

Antiſtoechon. Metatheſis. * Euãdrus ver. Tunc rex euandrus roma ne cõdidit arcis

Eſt meta nempe theſis ſi tranſponas elementum.

¶ Metatheſis eſt l̃rarum in aliũ locũ trãſformatio, nulla l̃ra e dictiõe ſublata vt euandre/timbre/puere/ author cũ Donato ⁊ Diomede/ Seruius. At Priſcian᷒ copioſe probat hos vetõs recte formari a nõiatiuis Euãdrus/tymbrus/puerus. metatheſis transfertur tranſpoſitio a meta, i. trans ⁊ theſis, i. poſitio: corripit id nomẽ oẽs ſyllabas ideo ſine thmeſi hexametrum nõ ingredit̃. His figuris ſubnectit Diomedes protheſeon perallagen haud iniuria. quia inquãtum eſt l̃re mutatio in prepoſitione ſic continetur ſub antitheſi habeat itaq̃ puer verſiculum.

protheſeon parallage. * Greca in dros bros duplices poſſunt habere nõis ſiui terminationes

Prepoſitura quidem mutata parallaga fiet.

¶ Protheſeon parallaga aut parallage eſt p̃põnũ mutatio: quñ altera p altera ponitur vt cui [illegible] de te licuit p in te. aut cũ p̃põis l̃ra mutat̃: vt aſſuento p aduento. ſic Diomedes protheſeon pallage transfert̃ p̃poſitionũ mutatio. nã protheſis eſt p̃poſitio/ ppoſitio/ ⁊ ppoſitũ, a pro, i. pre: ⁊ ante ⁊ theſis, i. poſitio hui᷒ gtũs pluralis eſt προθέσεων protheſeon, i. ppoſitionum penultima breui: q̃ tantũ vltimã producit nec eſt protheſeon nomẽ figure vt voluiſſe videtur Mãcinellus ita incipie ſcribens Eſto protheſeon mihi ſiue parallaga quãdo eſt prepoſitura quidem non propria litera ſiue ⁊c. Parallage eſt mutatio: parallatos mutabilis ⁊c.

¶ De ſchemate.

Schema. Schematis ptes due.

Schematis dant ſpecies tibi lexeos ⁊ dianoeas.

¶ Schema eſt quicq̃d a ſimplici atq̃ in promptu [illegible] poſito dicẽdi modo vel poetice vel oratorie mutat̃. author Quintilia. in [illegible] ſchematis ponens partes dianoeas, i. mẽtis vel ſenſus vel ſententiarũ. Et lexeos, i. dictiõis p̃bo[illegible] ſermonis orationũ. Donat᷒ ait ſchemata dianoeas ad oratores pertinere: ad grãmaticos vo lexeos. ſchematis aũt lexeos ſpẽs multe ſunt: ſed neceſſario tradunt̃ p quas (vt Diomedes ait) ſ[illegible] colligent̃/ prolepſis/ zeugma/ hypozeuxis. ſyllepſis/ aſyntheton/ ſeu dialiton/ polyſyntheton/ anadiploſis/ anaphora epanalepſis/ epizeuxis/ paranomaſia/ ſcheſis onomaton/ paromoeon/ hõeoteleuton/ hõeoptoton/ polyptotõ/ hyrmos/ climax. ſchema trãſfert̃ cult᷒: figura habitus modus. Cic. de claris oratorib᷒ appellat ſchemata ſentẽtiarũ orõniſq̃ formas dianoeas cui᷒ gtĩs ſm grecã declinationẽ eſt dianoeas interp̃tat̃ ſnia: intelligẽtia cogitatio: dianeo, i. aiaduerto delibero/ cogito/ lexis, i. dictio. lexicon liber vocabularius

Per partes totum aut referat poſt facta prolepſis.

Prolepſis.

¶ Prolepſis eſt p̃ſũptio rerũ ordine ſecutarũ: vel [illegible] quñ ante nũerus v̈bo redditur quã pſone definiant̃: vt interea reges: ingẽti mole latinus. Quadriiugo vehit̃ curru bigis it turn᷒ in albis. Tũ pr̃ eneas romane ſtirpis origo. Et iuxta aſcani᷒ magne ſpes altera rome Procedũt caſtris. Sic cũ Donato Diomedes, hoc totũ p partes referat. Reges procedũt caſtris. Latin᷒ curru quadriiugo vehit̃ Turn᷒ it albis/ quadrigis ⁊c. Plerũq̃ toti᷒ v̈bũ i ptib᷒ ſubauditũ reperit̃ de q̃ re ſat [illegible] Syntaxi dictũ vt diſcipuli diſcũt: hic pindarũ ille catullũ. prolepſis item eſt author Diomede: quñ

Id qđ poſterius accidit añ tẽpus ſcribit. vt lauinaq; venit Littora. lauinũ em̃ nõdũ erat quũ ad italiã venit aeneas. vt apđ Salu. Montẽ ſacrũ atq; auẽtinum inſedit qui mõs ob hoc qđ illũ picos inſederit poſtea ſacer dict⁹. Uer. in. vj. poztuſq; regre velinos. Uelia nõdũ erat quũ ad italiã venit eneas: vt ait Seruı⁹: ſed dicebatur heſia: ⁊ ita plepſis referat poſt facta. i. q̃ poſtea cõtigerunt. Prolepſiz Fabius. in. ix. p̃ſumptionẽ appellat: quũ id qđ obijci põt occupamus ⁊ precipue pemio cõuenit. Cicero anticipationẽ vocat in primo de natu. deorũ aſſerẽs Prolepſim añ epicurũ dixiſſe neminẽ. dr autẽ a pro. i. ante: ⁊ lepſis. i. acceptio vel ſumptio pro lambano. i. capio ⁊ ſumo. hinc prolepſis. i. acceptio/anticipatio/preſumptio.

Uerbo vno plureis ſenſus per zeuma recludo.

¶ zeuma eſt vni⁹ verbi cõcluſio diuerſis clauſulis apte cõiuncta. vt aduerſat libidini caſtitas, auaritie/liberalitas. mediocritati/luxuria. modeſtie/ſupbia. ſtrenuitati acidia ⁊c. zeuma item eſt: quoties vbũ vel adiectiuum ad plura refert. ad vnum explicite ad alterũ implicite: vt charus eſt panis et vinũ. de hoc ſatis in Syntaxi dictum eſt. Fabius in nono hanc figuram. appellat, Synezeumenõ penultima breui quo vt ait: ad verbũ plures ſententie referuntur: quarũ vnaqueq; deſyderaret illud ſi ſole ponerent. Georgius Ualla Enezeumenon vocat zeuma interpretat coniunctio/adiunctio/aut iugatio. zeugnio. i. iungo: zeugteria. i. iunctura. Spẽs zeumatis ſunt tres. Protozeuma/meſozeuma/hypozeuma vel hyſterozeuma. Protozeuma eſt quod verbũ in principio hz. a pton. i. primum. vt vicit pudorem libido/timorem audacia/rationẽ amẽtia. Meſozeuma eſt qđ verbũ in medio habet. Uer. Troiugena interpres diuũ qui numina phoebi: Qui tripodas clarij lauros qui ſydera ſentis: Et volucrũ linguas ⁊ prepetis omnia penne. Dicit a meſos. i. medius. Hypozeuma eſt qđ verbũ in fine habet: vt neq; em̃ is es Catilina: vt te aut pudor a turpitudine: aut metus a periculo: aut ratio a furore reuocarit. Dicitur ab hypo. i. ſub: vt quod idẽ eſt hyſterozeuma ab hyſteron. i. poſt vel nouiſſime

Synezeumenon
Enezeumenon.
✱ zeumatis ſpẽs
Protozeuma.
Meſozeuma.
Hypozeuma.

Iungit hypozeuxis ſue rebus verba quibuſq;.

Hypozeuxis.

¶ Hypozeuſis eſt figura zeumati cõtraria vbi ſuũ cuiq; vbũ clauſule reddit. Uerg. Regẽ adit ⁊ regi memorat nomẽq; genuſq;. Quid ve petat q̃d ve ipſe ferat Mezentius arma q̃ ſibi zſilicet: violẽtaq; pectora turni. Edocet: humanis q̃ ſit fiducia reb⁹ Admonet: immiſcetq; p̃ces. haud fit moza tarchõ iũgit opes fed uſq; fit hypozeuxis trãſfert ſubiũctio: qz ſuũ cui rei vbũ ſubiũgitur ab hypo. i. ſub: ⁊ zeuxis coniunctio vel iugatio. hz id nomẽ z in p̃ma ſyllaba: ⁊ x nõ z in ſcđa. vt ex lexico greco ptz

Uerbo vno varia eſt ſyllepſis clauſula nexa.

Syllepſis ✱ Syllepſis propria ſp fit p accidẽtiã ptis ozõnis.

¶ Syllepſis eſt diuerſarũ clauſularũ p vnũ vbũ cõglutinata cõceptio/veluti. Hic illi⁹ arma hic currus fuit. Hoc ſchema late ptz ⁊ fieri ſolet nõ p ptes orõnis: ſed per accidẽtia ptiũ orõnis. Itẽ ſyllepſis eſt in diſſimilib⁹ clauſulis: qñ dictio ſingularis vbo pli adiũgit: vt ſunt nobis mitia poma Caſtanee molles ⁊ p̃ſſi copia lactis. hec Donat⁹ cuz Diomede aliterq; de cõceptiõe ſiue ſyllepſi ex ſnia priſciani in Syntaxi locuti ſum⁹. Nõ deſunt q̃ ſyllepſim vocent quoties p multis ponit vnus: vt hoſtis hz muros p hoſtes hñt. Aut p vno multi. Uer. ix. ene Uos o calliope p̃cor aſpirate canẽti. Eſt em̃ ſyllepſis per nũeros: vt ait Serui. Erat nãq; rectũ: vos ⁊ muſe ⁊ tu Calliope Syllepſis eſt cõceptio a ſyn. i. con: ⁊ lepſis. i. acceptio. dicitur item comprehenſio. Syllego i. colligo ſin autẽ mutat n in l. vt apđ latinos in: veluti Syllogiſmus ſyllepſis: cuius primã Alexander vt alia multa inepte corripit.

Copula ſupprimitur quo fiat Aſyntheton apte.

Aſyntheton.

¶ Aſyntheton eſt oratio ſine cõiunctionib⁹ neceſſario ſubauditis. vt aliũ nauali bus ite: ferte citi ferrum: date tela: impellite remos. Et veni vidi vici. Ede: bibe lude etas/metus/magiſter phibebant/iuſtitia/prudẽtia fortitudine me ſuperaſti. Cic. cõtra concionẽ Metelli authore Fab. lib. ix. Qui iudicabantur: eos vocat cuſtodiri ad ſenatũ adduci iuſſit. Aſyntheton interp̃tatur incõpoſitũ. ab a particula priuatiua: ⁊ ſyn. i. con. ⁊ theton i. poſitũ: dr etiã aſyndeton. i. inconiunctum. Nam ſyndeton coniun. tũ eſt. ſyndeſmos cõiunctio ⁊ nodus. Syndeo i. colligo adeo vel deſo. i. ligo. Uocatur etiam dialiton ideſt diſſolutum a dialyo. i. diſſoluo. dialyſis diſſolutio a, dia. i. de: ⁊ vis ⁊ lyo ſoluo. Eadem figura eſt Brachilogia. i. breuiloquium: brachilogus/breuiloquus a brachis. i. breuis: ⁊ logia. i. locutio: logos ſermo.

aſyndeton
Dialyton.
Brachilogia.

Copula multiplicata facit Polyſyntheton vſq.

Polyſyntheton. Polyſyndeton.

¶ Polyſyntheton eſt oro multis nexa coniunctionibus. Uer. athamaſq thoas q po lideſq neoptolemus primuſq machaon. Polyſyntheton .i. multipliciter compoſitum a poly multũ: ſyntheton compoſitũ. dicit etiã polyſyndeton .i. multipliciter coniun= ctum/colligatũ/connexum. a poly .i. multum. & ſyndeton .i. coniunctum.

Finem principio repetens Anadiploſin edes.

Anadiploſis

¶ Anadiploſis eſt finis verſus in principio alterius repetitio. vt vrbs hetruſca: ſo= lo. ſequitur pulcherrimus aſtur: aſtur equo fidens & verſicoloribus armis. Anadiplo ſis eſt reduplicatio. ab ana .i. re & diploſis .i. duplicatio/duplaſo/& diploo .i. duplico diploſios duplus. duploos .i. duplex

Principium fit idem nonnunq verſibus apte.

anaphora

¶ Anaphora eſt relatio verbi eiuſdẽ aut ſimilis per principia cõpluriũ verſuũ: vt Nate mee vires mea magna potẽtia ſolus. Nate pris ſummi qui tela typhoia tem nis. Item. Spes tu nunc vna ſenecte. Tu requies miſere decus imperiũq Latini Te penes: in te ois domus inclinata recũbit. eſt & ſcda anaphora: authore Diome. per quã elocutio nõ conuenienter reſpondens aliud refert occulte vt eſt apud Sallu. Sz antea item cõiurauere pauci in qbus Catilina de qua q breuiſſime potero di= cã. Hic de qua intelligẽdũ cõiuratiõe. anaphora eſt relatio ab ana .i. re. & phora lata anaphoro refero: anaphoricos .i. relatiuus. anaphora proceleuſmaticus eſt. Nã anapy= richiũ eſſe oſtendit analecta apud Martialem ideo hexametrũ non ingreditur.

anaphora ſecunda

Principio & fini reperitur verſus eodem

Epanale= pſis

¶ Epanalepſis eſt quũ eadẽ dictio & principiũ verſus & clauſulã tenet vt multa ſup Priamo rogitãs: ſup hectore multa. ante etiã ſceptrũ dictet regis & ante. Pauper a met caute: timeat maledicere pauper. Eſt itez epanalepſis cũ maiore ſignificato fa cta repetitio: vt patet in quã me lumine orbauit pater. Uerg. Tenemus angitie vi= trea te fucinus vnda. Te liquidi fleuere lacus. Hora. Heu heu fugaces poſthume poſthume labunt anni. Epanalepſis interpretat redacceptio: replicatio: repetitio ab epi & ana q cõiuncta ſignificãt reiterũ rurſuz & lepſis .i. acceptio. Epanalamba no .i. repeto. hz hec dictio in principio tribrachũ: ideo hexametrũ non ingreditur.

* Epanalepſis. carmen hexametruz ingredi non poteſt.

* Figura hec freqns eſt in ſmone familiari & ſacris literis.

Dictio format Epizeuxim cum vi geminata.

Epizeuxis

¶ Epizeuxis eſt eiuſdẽ dictionis ſine medio geminatio cũ impetu pnũciationis vt me me adſuz qfeci in me conuertite ferrũ. O rutuli mea fraus ois. Interptatur cõiunctio aut combinatio. Uocatur etiã epitome .i. perſeuerãtia/inſiſtẽtia vel aſſiduitas.

In ſimili verbo ludit quandoq poeta

Epimone. Paronomaſia.

¶ Paronomaſia eſt veluti qdã denolatio vel quoties aliud nomẽ efficit de alio: vt nam inceptio eſt amẽtiũ haud amãtiũ. ſic donat'. diomedes vero ait tũc fieri p ono= maſiã .i. denolationẽ cũ dictio iterat: mutata tñ aut lra aut ſyllaba in ſignificatiõe diuerſa vt abire an obire te conuenit. Nõ ſtrorẽ te. ſz pdonẽ dicim'. Fit qz cũ pcedenti noi aut nomẽ: aut vbũ annectit. ex eodẽ figuratũ. vt fugã fugit: ludum ludit: factum facit: furorẽ furit: pugna pugnata eſt. Paronomaſia dr denolatio aut iuxta nomẽ. a paro .i. iuxta: & onomaſia nominatio. onoma nomẽ hic non multum diſtat pronos maſia: qua (vt Fabi. in .ix. ait) eſt agnominatio que ex vicinia quadã predicti nois ducta caſibus declinat. vt apd Domitiũ aphrũ pciãtilla Mulier rex olim imperita in oibus rebus infelix. dr a pros .i. ab & onomaſia. Corripiũt hec noia oẽs ſyllabas. ideo he xametris nõ cõueniũt. Onoma nãq tũ demõ omicron & omega v. tiit dum ſcdm o i y grecũ mutat: vt ſynonymia. Hiero. apud Quin. per incuriã typographoꝝ ſepe gre ca literatura vitiat: q nũc per omega nũc per omicron imprimunt: vt quedã nunc per e nunc per u: ſz ad paranomaſiã redeo de qua Fabi. libr. ix. ait. paranomaſia eſt qñ eodẽ vbo quaſi falſum augeẽ: vt q lex priuatis hoibus: eſſe lex videbat. Huic (vt aſſerit ibidẽ Fabius) cõfinis eſt Antanaclaſis que eſt eiuſdẽ verbi ↄtraria ſignifica= tio. quũ (vt Rutilius ait) id qd ab altero dictũ eſt: nõ in eam mentẽ qua intelligit: ſed in aliã aut contrariã accipitur vt quũ proculeius quereret de filio q is mortẽ ſuã ex pectaret: & ille dixiſſet ſe vero nõ expectare: immo inquit rogo expectes. Uis huius exempli conſiſtit in verbo expecto. de qua re in .ix. Fabius. ſic loquitur doctiſſimus Badius noſter. Si quis forte dictum proculeii non capit: ſciat expectare proprie ſi

Antanaclaſis.

gnificare extra expectare:ſed per metaphoram(in qua frequentius accipitur)duo
tũ multũ cupere ac deſiderare ſiue expectare. Uerg.eneid.ij. Quibus hector ab
oris expectare venis. Et Job. Cunctis diebus quibus nunc militio expecto donec
veniat immutatio mea quod inde tractum eſt.q cuius aduentum auide cupimus
ad eum expectamus alterum quaſi obſeruare/differre/⁊ quod Galli dicunt atten
dere. Cum ergo filius negaſſet ſe expectare.i.auide petere mortem patris:pater ro
gauit vt expectaret.ſ.donec eſſet matura.i.nõ acceleraret ſibi mortem :Hec doctiſ
ſimus amicus noſter Badius.quo teſte codex Laurentii Valle Antapodoſis ha
bet pro ãtanaclaſis:forſitan aut inepte. Nam Antapodoſis dicitur ex aduerſo aut
contraria redditio quod iam dictis optime quadrat ab anti.i.contra ⁊ apodoſis.i. antapodo
redditio. Antanaclaſis aduerbiũ transfertur ex aduerſo refractio.ab anti.i.contra ſis.
et anaclaſis.id eſt refractio.ab ana.i.re:⁊ claſis.i.fractio claʒo Frango.anaclaʒo re
uerbero:refringo.claſma atis.fragmentum.

Nobile cuiqꝫ ſuum ſigo connectitur apte.

¶ Scheſiſonomaton eſt quum ſingulis nominibus epitheta cõnectunt:vt Marſa
magnus:peligna cohors:feſtiua virũ vis:Eſt quoqꝫ ſcheſiſonomaton:qñ in conne
xu ſententiarũ plures antonomaſie ponunt:vt armipotens tritonia virgo. Scheſi
ſonomaton transfert habitus vel habitudo noium. Cõponit eñ ex utõ ſcheſis.i.ha
bitus ⁊ genitiuo onomaton.i.noĩum ab onomatos.i.nomen. In ſcheſiſonomatõ vl
tima tantum producit:ideo hexametrũ non ingreditur:apud Nigrum. Scheſis eſt
figure nomen quam ita definit Scheſis eſt multitudo in coniunctorũ noĩm in ea
dem oratione. Ut nubila/nix/grandoqꝫ procelle flumina venti. paramoeõ

Principis eadem eſt paromoeon litera multis.

¶ Paramoeon eſt qñ ab eiſdem literis diuerſe dictiones ſumunt initiũ. Ennius. O
tite tute:tati tibi tanta tyranne tuliſti. Machinna multa minax minatur maxima
muris. Eſt item paramoeon ſm Diomedem:quum verba vel noĩa parum inflexa et
tamen ſimilia ſuperioribus inferunt:vt multa viri virtus animo mutuſqꝫ recuſat
Gentis honos. Paramoeon cum oe diphthongo interpretatur ſimile. Paramoeos
ſimilis:aut iuxta ſimile a para.i.iuxta:⁊ homoeos:id eſt ſimilis aſpiratione extrita
vt in Dieresis/Syneresis/Argyrippus ⁊c.

Uerborum ſimilis ſit finis Homoeoteleuton.

¶ Homoeoteleuton eſt quũ ſimili modo plurime dictiones finiũt. Ennius eos de Homoeo
duci euehi:qua deſerui malui. Uerg. Bella horrida bella. Homoteleutõ:aut homo teleuton.
telentõ transfertur a Cicerone in dignitatibus.ſilr deſinẽs ab homos.i.ſilr. Homoe
os cum oe diphthongo.i.ſimilis:teleuton.i.finitum.telos.i.finis telo.i.finio perficio

Caſus homoeoptoton erit ſimilis tibi multus

¶ Homoeoptotõ vel homoptoton eſt oro vno ſimiliqꝫ caſu cõpacta ⁊ excurrens in Homoeo
eoſdem ⁊ ſimiles caſus. Enni⁹ Merentes/flẽtes/ lachrymãtes/ac miſerantes: ſic ptoton
Diomedes in Donato:p ac miſerantes:legit/comitãtes. Sallu. Apud Diomedem
Maximis ducibus fortibus ſtrenuiſqꝫ miniſtris. Dicit ab homoeos.i.ſilis:aut ho
mos.i.ſilr:⁊ ptoſis.p ω mega.i.caſus:quaſi ſilr cadens:aut ſimilium caſuum.

Bella poliptoton varij ſit clauſula caſus.

¶ Polyptoton eſt oro caſuũ varietate diſtincta:aut clauſula varios caſus retinẽs. polyptotõ,
vt Littora littoribus:cõtraria fluctibus vndas Imprecor arma armis:pugnent ipſi ẽ qñ diuerſi caſus ſi
qꝫ nepotes. Teren. in te ſpes hegio nobis ſita eſt.te ſoluꝫ habemus tu es patronus bi inuicem
tu pater ille tibi moriens nos cõmendauit ſenex. ſi deſeris tu nos perim⁹. Itẽ. Pa reſpondẽt.
ter hic tuus:patrẽ hunc appellas:patris tu hui⁹ fili⁹ es Polyptoton dr a polys.i.
mult⁹:⁊ ptoſis.i.caſus:quaſi multorũ caſuũ Huic figure ⁊ duab⁹ ſuperiorib⁹ cogna
te ſunt Metabole. ploce Coenonia.ideo nõ pigebit ex Quintiliano.libr.ix. aliquid
de his ſubtexere. Metabole eſt rerũ coniũcta diuerſitas.vt apud Ciceronẽ p clien
tio inopianicũ. Illũ tabulas publicas violaſſe.cẽſores corrupiſſe: decuriones vni
uerſi iudicauerũt cum illo nemo rationẽ:nemo rem vllam contrahebat nemo illum
ex tam multis cognatis ⁊ affinib⁹ tutorẽ vnqꝫ liberis ſuis ſcripſit.deinceps adhuc
multa. Ut hec in vnũ congerunt:ita contra illa diſperſa ſunt.que a Cicerone diſſi
pata dici puto(inquit Fabius) Hic ſegetes illic veniunt felicius vue. Arborei fetus
alibi ⁊ deinceps. Metabole transfertur mutatio/tranſitus/traiectio a meta:id eſt

ſtās ⁊ bolos aut bolei iactus: Ploce eſt frequētior repetitio: in qua media primis ⁊ mediis vltima cōgruūt. vt apud Ciceronē. Verū iā hic factū deprehēdit partes conſcripti nō meū: ac pulcherrimū quidē factū: verū vt dixi nō meū: ſed verū in hoc exemplo inuenit etiā ātapodoſis. i. contraria redditio. Eſt item ploce in ep̄la Ciceronis ad Brutū. Ego cum in grām redierim cum Appio Claudio ⁊ redierim per Cneum Pompeium: te ergo cū redierim. Ploce: item eſt iteratio verbox: hoc mō. Vſq adeo: ſcire tuū nihil eſt niſi te ſcire hoc ſciat alter. Ploce transfert implicatio teſte Raphaele Regio. Lexicon grecū ita hꝫ. ploce eſt inclinatio auulſio nex⁹

Coenonia. Coenonia eſt verborum idem ſignificantium diſiunctio aut ſeparatio: hoc modo Vos enim ſtatuiſtis: vos ſitiam, dixiſtis vos indicaſtis. Coenonia interpretatur cōicatio: hinc enim verba diſiuncta in re cōicata: coenos. i. communis. Cicero in Catilinam abiit, exceſſit, erupit, euaſit. Hec figura videt ferme eadē cum Tautologia Cecilius pleonaſmum vocat: authore Fabio.

Sermonis ſeries prelonga vocabitur hyrmos

Hyrmos. ¶ Hyrmos eſt ſeries aut conſtructio orōnis continue tenorē ſuū in multos verſus protendens. Vergi. in. vi. Principio coelum ac terras campoſq liquentes. Lucentemq globum lune titaniaq aſtra. ⁊ in primo eneidos. Eſt in receſſu longo locus inſula portum efficit ⁊c. vnde teſte Seruio. Hyrmos eſt longiſſimū hyperbaton. ⁊ dicitur hyrmos quaſi ſyrmos. i. tractus a ſyro. i. traho. ſyrma. i. tractus ⁊ longa veſtis

diaſyrmos a ſyrmos fit diaſyrmos: quaſi detractio: a diaſyro. i. detraho. Eſt eī figura que tūc fit. quū magna verbis minuūtur ⁊ minima extelluntur. vt Quorū emulari exoptat negligentiā potius ꝙ iſtox obſcurā diligentiā. Fit item quū vna dictio ad duo ſignificata trahitur. vt interſtrepere anſer olores.

E verbo in verbum climax it pulchra figura.

¶ Climax eſt de verbo in verbū gradatio ꝗ dicta repetit. ⁊ priuſq ad aliud deſcendat: in prioribus reſiſtit author Fabi. in ix. vt aphricano. virtutem induſtria virtus gloriā. gl'ia emulos comparauit. Climax apertiorē habet artem ⁊ magis affectatā ideoq eſſe rarior' dꝫ author ibidē Fabius. Climax interpretat ſchala vel gradatio

Climax Verg. Torua leena lupum ſequitur lupus ipſe capellam. Stūs eſt climatos: verū latinos eius nominis obliquis nondum vſos comperio. Clima atos. i. regio.

¶ De tropis.

Tropus V Ertit ad improprīū tropus omnia ſignificatum.

¶ Tropus eſt verbi vel ſermonis a propria ſignificatione in aliā cū virtute mutatio. author Fabius. in. viii. ⁊ nono. cui ſuffragantur Donatus ⁊ Diomedes. vt vulpes pro aſtuto. bacchus pro vnico. Intus canere ꝓ vtilitati proprie ſtudere: tropi dicti a tropeo. i. verto: trope. i. mutatio ⁊ conuerſio. qꝛ vertūt a ꝓpria ſignificatione ad impropriā plerūq per ſimilitudinem. Unde ⁊ motus dn̄r authore Quintiliano. ¶ Tropi ſpēs ſunt xii. Metaphora. Catachreſis. Metalepſis. Metonymia. Antonomaſia. Epitheton. Synecdoche. Onomatopeia. Periphraſis. Hyperbaton. Hyperbole. Allegoria. Homoeoſis. Horum oīm generalis eſt metaphora ceteri omnes huius ſpecies videntur. auth Diomedes.

(margin: Tropi ſpecies. xii.)

Propter rem ſimilem pro verbis verba repones.

¶ Metaphora eſt rerū verborūq per ſimilitudinem trāſlatio: vt rident prata. ſitiūt ſegetes. p. florent ⁊ humore indigent ⁊ arent. hec figura (vt Fabius. vi. ait) copiam auget ſmonis permittēdo mutuari qđ nō habet: quodq eſt difficillimū preſtat ne vlli rei nomen deeſſe videat. Trāſfertur ergo nomē aut verbū ex eo loco in quo ꝓprium erat in eum in quo aut ꝓpriū deeſt aut tranſlatū ꝓpriū melius eſt id facimus aut quia neceſſe eſt aut quia ſignificantius aut quia decētius. vnde neceſſitate ruſtici dicunt gemmā in vitibus. quid enim dicerent aliud? ⁊ ſitire ſegetes. Itē alia ad ornatum lumen orationis generis claritatē ⁊ concionū procellas ⁊ eloquentie flumina

Metaphora. aut fulmina. ſic Maro dixit. Claſſiq immittit habenas. Et arrectiſq aurib⁹ aſtant Ferrūq armare veneno: ſpō Vergiliū duplex eſt metaphora. Nā ⁊ veneno armare ⁊ ferrum armari tranſlatio eſt quā metaphorā greci vocant. metapherin. i. transferre: metaphora eſt proceleumaticus ideo hexametrum non ingreditur.

Eſto catachreſis bona vocis abuſio nobis.

¶ Catachreſis eſt vſurpatio nominis alieni vt patricidā matris quoqꝫ aut fratris interfectorem dicimus authore Fabio in viij. cū ꝓprie is dicatur qui patrem oc cideri t: ſic piſcinā per hāc figurā dicimꝰ que piſcis nō habet. catachreſis eſt vſur patio vel abuſi o. a cata. i. cōtra ⁊ chreſis. i. vſus quaſi contra vſum catachraome. i. abutor: catachreſticus abuſiuus: catachreſtice. i. abuſiue. Aduerbia qualitatis gre ce in os longū deſinūt ⁊ ita vtūtur eis latiniſſimi. vt Catachreſticos metaphoricos Ironicos ⁊c. Uerg. Metaphoricos potius ꝙ̄ catachreſticos dixit in ix. ene. An ſeſe mucrone ob tantū dedecus amens inducat. i. feriat. catachreſis enim vt fabius in octauo ſcribit nō habentibꝰ nomē ſuū accōmodat qꝛ in primo eſt. ſic dicunt pixi des cuiuſcūqꝫ materie ſunt quāuis a buxo nomen habeāt. itaqꝫ catachreſis eſt neceſſa ria qꝛ multe res ꝓprijs vocabulis carentes per eam vocabula inueniunt. Nam et qui iaculū emittere iaculari dr̄ qui pilam aut ſudē appellatione priuatim ſibi aſſigna ta caret ⁊ vt lapidare quid ſit manifeſtū eſt ita glebarū teſtarūqꝫ iactus non habet nomen vnde abuſio que catachreſis dicitur neceſſaria eſt. Authoꝛ. Quintilianus.

Catachreſis. Catachreſis neceſſaria eſt. * Huiuſmodi in ꝓprietates veniunt in vſumꝰ propter neceſſitatē qm̄ non habemꝰ ꝓpria vocabula quibꝰ rem illā ſignificemus.

¶ At metalepſis erit tranſumptio facta gradatim

¶ Metalepſis eſt tranſſumptio gradatim facta quū dictio aliud aſſua ꝓpria ſigni ficatione ex his quo precesserūt denotat: vt poſt aliquot me regna videns mirabor ariſtas. poſt aliquos ariſtas ergo poſt ſegetes: ⁊ ſic poſt eſtates ⁊ proinde poſt ali quot annos. ⁊ de ventis in primo Aeneidos. Sed pater omnipotēs ſpeſuncis abdi dit atris hoc metuens regemqꝫ dedit ⁊c. Ab atris enim nigre intelligunt. ex nigris tenebras habentes: ⁊ per hoc in preces ꝓfunde: vt cum Donato aſſerit Diomedes Metalepſis eſt tranſſumptio a meta. i. trans ⁊ lepſis. i. ſumptio vel acceptio.

Metalepſis. * Ariſta i hoc verſu Uergiliano Annos ſignificat: neqꝫ enim ex ſunctura pōt aliud ſignificare.

Dico metonymiam Bacchum bibo: vina coronant.

¶ Metonymia eſt nominis trāſmutatio: quoties ꝓ inuētore inuentū ꝓ cōtinente conten tū: ꝓ efficiēte effectū ꝓ poſſeſſo poſſeſſorē: aut cōtra capimꝰ. Hec definitio ex Donato et Diomede et ex quintiliano lib. ix. colligit. Fit itaqꝫ Metonymia Primo vbi per id qd̄ cōtinet: id qd̄ continet oſtendit: vt Nunc pateras libate Ioui. i. vina Caelo gratiſſimꝰ amnis. i. celicolis. Scd̄o. ecōtrario: vt crateras magnos ſtatuūt ⁊ vina coronāt. vina ꝓ vaſis dixit. authore Seruio antiqui eñ coronabāt pocula et ſic libabāt vnde eſt. Magnū cratera corona induit impleuitqꝫ mero. Seruiꝰ Sy nedochen vocat ꝑ metonymia. Tertio vbi per inuentorē inuentū oſtendit. Teren tius. ſine cerere et baccho friget venus. i. ſine pane ⁊ vino languet libido. Quarto e diuerſo. plautus teſte Seruio in ſuperiorē Uergilij verſum. Uinum precemur: nam hic deus preſens adeſt bacchum vini repertorem. Quinto vbi per efficientem id qd̄ efficit intelligimus. vt melioꝛ remis. Infer enim velocitatem: ſed velocitatē que per remos fit. Sexto ab eo quod fit id qd̄ facit: vt frigus pigrum: qꝛ pigros effi cit. Moeſtūqꝫ timorē mittit. i. qui vos moeſtos ⁊ triſtes efficit. Septimo vbi poſſeſ ſoꝛ ꝓ poſſeſſo accipit. Sic hominē deuorari dicimus cuius patrimoniū abſumitur Uerg. Iam proximꝰ ardet Ucalegon. Quomodo vt in nono Quintilianꝰ ait: ſunt innumerabiles ſpecies. Ideo Donatus quatuoꝛ modis enumeratis ſubiūgit: hec exempli cauſa poſita addiſcentibꝰ ſunt reliqua demōſtrabit lectio. Metonymia trāſ fertur nominis tranſmutatio a meta. i. trans: ⁊ Onoma. i. nomen: Onomazo nomi no Onomaſia nominatio. Onoma mutat prius o breue in o longū ⁊ ſecundū o in y grecū in pleriſqꝫ compoſitis vt Metonymia. patronimicum ſynonymū. Hiero nymus ⁊c. Uiderat qui mihi parum credit Lexicon grecum.

Metonymia.

Appellatiuum proprij vice ſaepe locatur.

¶ Antonomaſia eſt vocabulū qd̄ ſine nomine poſitū loco eius fungit vt magnani mus Anchiſiades ꝓ enea. Saturnia: ꝓ iunone authoꝛ in viij. Fabiꝰ. Arma virūqꝫ cano. Aenea eſt Antonomaſia: teſte Diomede. ⁊ Domitoꝛ maris ꝓ neptuno/ Anto nomaſia dr̄ Characteriſmos: q̄ per accidētia rem deſignat: vt caluo ſeruiret Roma Neroni ꝓ Domitiano. Que vero ꝓ excellentiā fit drꝰ Exoche: ⁊ Catexoche: vt poeta apud grecos ꝓ Homero apd̄ latinos ꝓ Uergilio ⁊ ius ciuile ꝓ iure Romanorū: an tonomaſia fit tribus modis. Ab aio: vt magnanimꝰ anchiſiades. i. aeneas a coꝛpe vt ipſe arduus. i. polyphemꝰ. Extrinſecꝰ: vt infelix puer atqꝫ impar cōgreſſꝰ achil li. i. Troilus antonomaſia interpretat ꝓnominatio aut ꝓ nomine. anti. i. ꝓ: ⁊ Ono ma. i. nomen. Onomaſo nomino Onomaſia nolatio. antonomaſia ꝓpter tribrachū

Antonomaſia. Characteriſmos. Exoche. Catherooche.

incluſum hexametris nõ congruit. Caracteriſmos interpretaẽ effictio aut preſſagna iudiciũ a character.i.ſignum ⁊ figura. Exoche.i.excellentia vel eminẽtia Exochos excellẽs:egregi⁹: catherochẽ:per excellentiã. a cata.i.per:⁊ roche excellentia Uerg. Bones per exochen vel catherochem nominauit. Que cura boũ: quis cult⁹ habendo ſit pecori. Et dodonam. deficerent ſylue: ⁊ victum dodona negaret

Exornat carmen fixo bene mobile quadrans.

Epithetõ. ¶ Epitheton eſt appoſitũ nõi adiectiuo ꝑpetuã ferme naturã rei indicãs: vt alma Ceres. Pulchra ven⁹. Triſtia bella. dulce muſtũ. Eo poete ⁊ frequẽtius ⁊ liberius vtunẽ. Itaq ⁊ dentes albi ⁊ hũida vina in his nõ repꝛhẽdim⁹. Apũ oratores niſi aliquid efficiẽ: redũdat. Tũc aũt efficiẽ ſi abſq illo qð dr minus eſt qualia ſunt. O ſcelus abhominandũ. O deformẽ libidinẽ author Fabi⁹ lib.viij. Epitheton tranſferẽ appoſitũ ab epi ꝑpoſitione que in cõpoſitis ſignificat in: ad ſuper: ⁊ theton.i.poſitũ. ¶ Epitheton eſt ꝓceleumatic⁹: ideo hexametrũ aduerſaẽ: Epitheta ſumunẽ tribus
* Epitheta tribus modis ſumuntur. modis. Ab aĩo: vt iuſtus impator cõtentor diuũ Mezentius. A corpore. vt pulcher Julus extrinſecus idq pluritariã. A loco: vt Ulyſſes. Itacus. ab actu: vt aeneia nutrix Caieta. Ab euẽtu: vt inſula diues opũ tenedos. Epithetõ ab antonomaſia differt: authore Donato. Hec eñ vicẽ nõis ſuſtinet. Illud ſine nõie reperiẽ nũq: vt dira Celeno dia Camilla. His duob⁹ tropis. vt vituperam⁹. vel oſtẽdim⁹: vt laudam⁹

Pro naui puppis contraue Sinedoche habetur.

Synecdoche. ¶ Synedoche eſt figura cũ a parte totũ intelligiẽ aut cõtra nũerus vel pro nũero ſumiẽ. Primo itaq a parte totũ intelligiẽ: vt.j.enei. Puppeſq tue: pubeſq tuorum Aut portũ tenet: aut pleno ſubit oſtia velo. A puppib⁹ eñ naues ſignificat A pube totos hoĩes. Scðo a toto pars intelligiẽ: vt in eodẽ libro ipſius ante oculos ingens a vertice pontus in puppim ferit.i.multa ponti aqua: nõ totus pontus ⁊ alibi Fonteſq ignem ferebãt.i.aliquantũ aque ex fonte. Utriuſq modi exemplũ continet hic verſus. Da requiem puppi venit cum frigidus annus. pro naui: ⁊ hyeme ¶ Tertio capitur nũerus ꝓ nũero. Naues armato milite cõplent. Hoſtis muros: ꝓ militibus ⁊ hoſtibus. dixit meminiſſe aũt debemus ait Donatus quando a parte totum intelligiẽ: id faciendũ eſſe ab inſigniori parte. Fit item ſynedoche quoties verbũ vel adiectiuũ. regit partem in actõ vel in ablatiuo: vt iugulũ doluit: nudus crura. de hac in Syntaxi affatim diſputatũ eſt. Synedoche itẽ eſt vt ait Fabius li.ix. quũ ſubtractũ verbũ aliquot ſatis ex ceteris intelligitur: vt Celius in Antoniũ. Stupere gaudio ſimul eñ audiẽ coepit. Cui ſimilia ſunt illa meo quidẽ iudicio ait Fabius in quib⁹ verba decẽr ⁊ pudoris grã ſubtrahunẽ. Nouim⁹ ⁊ q̃ te trãſuerſa tuẽtib⁹ hircquis. Et quo ſed faciles nymphe riſere ſacello. Hanc q̃dã Apoſiopeſim putãt fruſtra. Nã illa qd taceat incertũ eſt aut certe lõgiore ſmone explicãdũ. Hic vnũ verbũ manifeſtũ quidẽ deſiderat: q̃ ſi apoſiopeſis eſt: nihil nõ.in quod eſt aliqd idẽ appellabiẽ. Hec Fabius Synedoche trãſferẽ cõceptio vel cõprehenſio: A Cicerone vero in dignitatib⁹: dr intellectio Synedochios.i.comprehenſim

Onomatopeia.

Sepe ſonus cauſam fugiendi nomina preſtat.

¶ Onomatopeia eſt dictiõis ex ſono ꝯfictio: vt mugio: hinnio: pipillo Clamor virum clangorq tubarum. Atq leuẽ ſtipulã crepitãtib⁹ vrere flãmis: dr ab Onomatos.i.nomẽ: ⁊ poeia.i.fictio hoc eſt nõis fictio cõtinet in nomẽ in principio ꝓceleumaticũ. ſic eñ grece ſcribitur ονομαтωποια. Ideo ab hexametris nõ admittitur De hoc tropo ait in octauo Fabius. Onomatapeia eſt fictio nõis greci inter maximas habita virtutes: nobis vix ꝑmittiẽ: ide tñ mugit⁹ ⁊ ſibil⁹ ⁊ murmur venerũt Fit aũt qñ vocis cõfuſe nomẽ ad imitandũ ſonũ affingim⁹: vt quũ dicim⁹ balatum Bouum mugitũ: equorũ hinnitũ. eris tinnitũ. Terribilis buccine ſonitũ. Taratantara. Enni⁹. At tuba terribili ſonitu taratantara dixit Seruius q̃ a ſono dicta crediẽ.

Periphraſis.

Rem circunloquimur fit quando periphraſis apta

* Periphraſis fit duobus modis. ¶ Periphraſis eſt circũlocutio quedã: quũ id quod vno aut paucioribus verbis dici põt: pluribus explicatur. Uer. Et iã prima nouo ſpargebat lumine terras. Tithoni croceum linquens aurora cubile.i.dies oriebaẽ. Idem tps erat quo prima quies mortalibus egris Incipit: ⁊ dono diuũ gratiſſima ſerpit.i.nox erat. Cuiũ teneros depellere fet⁹.i.haghos. periphraſis trãſferẽ circũlocutio.a.peri.i.circũ: ⁊ phraſis.i.locutio. phrazo.i.dico: vel diſſero. Periphraſis fit bifariã aut ordinande rei cauſa

que pulchra eſt quã breuitatẽ ſplẽdide ꝑduxit:vt in ſuperiorib⁹ exẽplis aut vitãde rei
cã q̃ turpis eſt quã foeditatẽ circuitu deuitat ſic placidiumq; petiui coniugis effu
ſus gremio per mẽbra ſoporẽ. hoc circuitu euitata decẽter obſcenitate oñdi cõcubi=
tum. Itẽ hoc faciũt nimio luxu ne obtuſior vſus ſit genitali aruo ⁊ ſulcos oblimet
inertes. hoc eñ circuitus ſignificat cõceptũ femine difficilẽ in Donato ꝑuitãde li=
brarioꝝ incuria mendoſe legitur iuuande ⁊ vituperande: vt ex Diomede liquet.

Ualde turbatus vocum ſit hyperbaton ordo. Hyꝑbatõ.

¶ Hyperbaton eſt traſcenſio quedã verboꝝ ordinẽ perturbãs. Uerg. in. xii. Interea
reges: ingẽti mole latinus. Quadriiugo vehitur curru cui tempora circum aurati
bis ſex radiis fulgẽtia cingũt. Solis aui ſpecimẽ bigis it turnus in albis Bina ma
nu lato criſpans haſtilia ferro. hic pater eneas romane ſtirpis origo. Sydereo fla=
grans clypeo: ⁊ celeſtibus armis. Et iuxta aſcanius magne ſpes altera rome. Pro=
cedunt caſtris. hic hyperbatõ eſt teſte Seruio. Interea reges procedũt caſtris. La
tinus vehitur quadriiugo curru. Eſt hic etiã ꝓlepſis vt ante declarauim⁹. Frequẽ
ter eñ in eadẽ oõne diuerſe figure cõiungũt̃ diuerſis rõnib⁹. Fabi. in. viii. hyperba
ton verbi tranſgreſſionem interpretatur quam frequẽter ratio cõparatiõis ⁊ decor ✻Uarie fi
poſcit. Fit eñ frequẽtiſſime aſpera/dura/diſſoluta ⁊ hians oratio: ſi ad neceſſitatẽ gure fre=
ordinis ſui verba redigãtur ⁊ id quoq; oritur: ita ꝑ̃mis etiã ſi vinceri nõ põt: al= quenter in
ligetur: itaq; quoties decoris gratia cõtrahitur longius verbũ ꝓprie hyperbati te cadẽ oro=
net nomen. Animaduerti iudices oẽm accuſatoris orationem in duas diuiſam eſſe ne ↄperiũ=
partes. Nam in duas partes diuiſum eſſe rectũ erat: ſed durũ ⁊ incõptum. Hyper tur ob di=
bati ſpecies ſunt quinq;. Hyſterologia ſiue hyſteron ꝓteron/anaſtrophe/parẽthe uerſas rõ=
ſis/ſinchẽſis/meſis. Hyperbaton dr̃ ab hyperbeno. i. tranſcendo vel tranſgredior nes.
Hyperbalo extendo. ſupero hyperbaſia vel hyperbaſis tranſgreſſio.

Hyſteron ⁊ protheron: poſtponas ſi ante locanda.

¶ Hiſterologia ſiue heſteron ꝓtheron eſt ſententie cum verbis ordo mutatus. Uer.
Et torrere parãt flãmis ⁊ frãgere ſaxo: prius eñ ſaxo frangunt q̃ torrent. Idẽ poſt Hyſteron.
q̃ altos tetigit fluctus ⁊ ad equora venit. Nam prius ad equora venit q̃ tetigit flu proteron.
ctus idem in. ii. eñ. Moriamur ⁊ in media arma ruam⁹: ꝓ in media arma ruamur:
⁊ moriamur vt notauit Priſ. in. lib. xvii. Sic me Margarita nutriuit et peperit hy=
ſterõ. i. vltimũ poſt nouiſſime. inde hiſterologia ꝑpoſtera locutio: ꝓteron. i. prius.

Ordo inuerſus erit tibi anaſtropha prepoſitura Anaſtrophe.

¶ Anaſtrophe eſt verborum tantum ordo prepoſterus. vt Italiam contra: maria
omnia circum. Tranſtra per ⁊ remos: pro cõtra Italiam. Anaſtrophe eſt reuerſio
vel inuerſio/anaſtropho: reuerto.

Interiecta parentheſis eſt ſententia queuis. Parentheſis

¶ Parentheſis eſt interpoſita formatio diuerſe ſententie vt Eneas (neq; enim pa
trius conſiſtere mentem paſſus amor) rapidum ad naues premittit achatem inter=
pretatur interpoſitio. a para. ⁊ en: que duo dicunt inter: ⁊ theſis poſitio. Hanc figu
ram dialypſim. i. diſſolutionem vocat Diomedes. a dialio. i. diſſoluo.

Synchẽſis eſt prorſum vocũ aut confuſio ſenſus. ſynchẽſis.

¶ Synchẽſis eſt hyperbaton obſcurũ ⁊ ex omni parte cõfuſum. Uerg. i. enei. Treis
notus abreptas in ſaxa latẽtia torquet. Saxa vocant itali mediis q̃ in fluctib⁹ aras.
Eſt aũt hic ordo: treis naues abreptas not⁹ torquet in ſaxa q̃ ſaxa in mediis flucti=
bus latẽtia itali vocãt aras. In eodẽ. Uina bonus q̃ deinde cadis onerarat aceſtes
Littore trinacrio dederatq; abeũtib⁹ heros. Diuidit: quũ ſit ordo: deinde heros di=
uidit vina q̃ bon⁹ aceſtes onerarat cadis ⁊ de littore trinacrio abeũtib⁹ dederat. Et
ii. eñ. Iuuenes fortiſſima fruſtra pectora ſi vobis audẽtẽ extrema cupido eſt. Cer=
ta ſeq̃ q̃ ſit reb⁹ fortuna videtis. Exceſſere oẽs adytis ariſq; relictis. Dii q̃b⁹ impe=
riũ hoc ſteterat: ſuccurritis vrbi. Incẽſe moriamur ⁊ in media arma ruamus. Eſt
eñ ordo. iuuenes fortiſſima pectora fruſtra ſuccurritis vrbi incẽſe. Oẽs dii quibus
imperiũ hoc ſteterat exceſſere adytis ariſq; relictis videtis que fortuna ſit rebus: ſi
vobis certa cupido eſt ſequi me audentem extrema ruamus in media arma et mo=
riamur. Synchẽſis transfert confuſio. a ſyn. i. con: ⁊ cheſis. i. fuſio. a cheo. i. fundo.

Quoq; interpoſito per Tmeſim verbula ſcindo.

Tmeſis.

¶ Tmeſis eſt vnius compoſiti vel ſimplicis ſectio vna dictiōe vel pluribus interiectis veluti/ Eſt boreę regio ſeptē ſubiecta trioni. Saxo cere cōminuit brum. Et maſili Portant iuuenes ad littora tanas: p cerebrū & Maſilitanas. Hec figura non facile admittit niſi multoꝝ authoritate fulciat. Tmeſis diſſyllaba dictio non temeris tranſfert ſectio/ſciſſio/diuiſio. Temno.i.incido.tmaſſo.i.ſcindo. Eadem vocatur Diacope ideſt interciſio.a.dia.i.per & copto.i.incido.

Diacope

¶ Exceſſus fidei manifeſtus Hyperbola fertur.

Hÿpbole.

¶ Hyperbole eſt oro excedēs fidē augēdi minuēdive cā. Augēdi vt niue cādidior fulminis ocyor alis. Aſtra ferit ſonus armoꝝ clāgorq; tubarū. Minuendi cā: vt vix oſſibus heret. Tardior teſtitudine. Cato ait ſuplatio a Fabi. li. viij. Superiectio dr a quibuſdam exceſſus. Componit ab hyper.i.ſuper: & bole vel bolos.i.iactus.

Dic Allegoriam ſenſu ſi verba repugnent.

Allegoria

¶ Allegoria eſt tropus quo aliud ſignificat: aliud dr: & ita vba, ſenſu.i. ſenſui repugnāt. Vergi. in fi. ij. geo. Sed nos immēſum ſpacio ɔfecim⁹ equor. Et iam tps equū fumātia ſoluere colla.i. q̄ tractāda fuerāt affatim explicuimus: iaꝫ ɔgruū eſt carmē finire ſic in buccolico ludicro. Claudite iam riuos pueri ſat prata biberunt. Hor. in Odiſ. O nauis referent in mare te noui fluctus. O quid agis fortiter. occupa portū hic per nauez allegorice ppl'm intelligit: per fluctuū tempeſtatē: bella ciuilia. per portū pacē & concordiā. ¶ Allegoria. Fabi. in. viij. inuerſionem vocat, Raphael Regius aſſerit dicit ab allegoreū.i. aliud agēdo. Cōſtat allegoria ex ſpondeo & tribracho. Ideo Manci. & ceteri turpiter citra neceſſitatē abuſi ſunt huius nois q̄titate ſcribit eni grece αλληγορια. Ita certe apud Quint. (vbi grece ſcriptū offenditur) Italica impreſſio ſemp habet aut immerito: qr q̄tū ad ſcdam partē eiuſdē originis eſt cum κατηγορια categoria.i. accuſatio & predicamentū κατηγορεω categoreo accuſo & predico. categoreos accuſator. a cata.i. aduerſus: ɔtra in ex. per ſcdaꝫ ἀγορεύω a goreuo.i. dico concionor. Eodē modo allegoria fit ex allo.i. aliud & agoreuo: ergo ſine dubio ſcribitur ſimiliter p η qd in ɔlongū vertimus. Qui apud Quinti. aliter impreſſerunt non mutauiſſent italicā impreſſionem ſi hec bene conſideraſſent: ſꝫ nil mirandū: quū per incuriā. Cacozelia per ε λλομ: ironia p omicron & plura male exarata ɔſpiciant. Allegorie ſpēs multe ſunt: e quib⁹ ſeptē eminēt: vt Donatus ait Ironia/antiphraſis/enigma/chariẽteſimos/parocmia ſarcaſmos/aſteiſmos.

* Allegoria a Fab. inuerſio dicitur

* Allegorie ſpēs.

Illudens recte ſermo Ironia feretur.

Ironia.

¶ Ironia eſt diſſimulatio aut illuſio qua contraria oſtenduntur ſenſui q̄ vba p ſe ferūt. vt egregiā vero laudē & ſpolia ampla refertis: tuq; puer tuus: ſcꝫ hic ſuperius labor eſt: id populus curat. ſcꝫ hanc niſi grauitas pnūciationis adiuuerit: ɔfiteri videbitur qd negare ɔtendit. vt Verres pretor vrbanus homo ſanctus & diligēs et in Clodiū. Integritas tua te purgauit mihi crede. pudor eripuit vita ante acta ſeruauit. Ironia dr ab ειρωνευομαι ironeo me eſt diſſimulo & cauillator decipio ironia eſt cauillator & colax. Socrates vulgo iron dicebatur.i. agens imperitum & admirator aliorum tanq̄ ſapientium vt meminit Fabius.

Antiphraſis verbum fit per contraria dictum.

Antiphraſis.

¶ Antiphraſis eſt vni⁹ vbi ironia. vt bellū q minime bellū eſt. & lucus q minime lucet. Hec Dona. & Diomedes addēs parcas dic: q minime parcāt. Meminit huius rei Quinti. in. i. de inſtitutione orato. dicēs. Et etiam ne a cōtrarijs aliqua ſinamus trahi: vt lucus qr vmbra opacus parū luceat: & ludus qr ſit longiſſim⁹ ab luſu & dis qr minime diues. Varro parcas quaſi partas dici vult & in o mutata a partu q, naſcentib⁹ bonū aut malū ɔferūt authore Heſiodo. vt meminit Gel. Ideo Augu. Datho⁹ ɔtra Priſci. debacchaꝝ oſtēdens p antiphraſim nō dici bellū parcas: ludū lucrū &c. hac etiā figura nonnunq̄ quos nanos conſpicim⁹ athlantes vocamus: & ethiopes argenteos. hec ab ironia differt pnūciando mutat affectū & ſignificationē. Antiphraſis vero diuerſitatē rei denotat: vt Diomedes ait. Antiphraſis eſt p cōtrariū locutio. ab anti.i. contra & phraſis.i. locutio. Antiphraticos contradictorius.

Nota q̄ p ātiphraſiꝫ dn̄s auguſtin⁹ dathuſenē refellit eos q̄ hec noia p ɔtrariuꝫ dici opinātur.

¶ Aenigma ſupra declaratum eſt.

At charientiſmos tibi molliet aſpera dictu.

Charientiſmos

¶ Charientiſmos eſt tropus quo dura dictu gratius pferuntur: vt ſi interroganti

non me q̄ſiuit quiſpiā: reſpōderis bona fortuna .i. nemo. nūquid vis aliud vt recte valeas .i. nihil. Carientiſmos: idest gratificatio & vrbanitas a Χαριεντος charis charientos .i. gratus: gratioſus Χαρις charis itis .i. gratia Carientizome .i. iocor nugor vrbanus ſum alludo. Charizome .i. dono gratificor.

Sermo procul notus feſtiua Paroemia fertur.

Paroemia

¶ Paroemia eſt accōmodatū reb⁹ tpibuſq; puerbiū: vt lupus eſt in fabula. adeſt is, cuius preſentia loqui vetamur lupi eñ vocē adimere credūt ei quē priores conſpexerint. Uer. Lupi Moerim videre priores. Cocta munerabimus exta .i. vt Diomedes ait ex euētu rem ſciem⁹. Nos poma natam⁹ quoties indoctus: ignobilis improbus: inter doctos: aut nobiles: aut pbos nūerare cupit: velut in pomis oletum .i. paroemia puerbium Paroemiacus puerbialis. Dicitur a para .i. iuxta & oeme .i. cantus vel cantilena: quaſi iuxta omniū cantilenā. In Donato & Diomede mendoſe legit paranomia: pro paroemia. hos librariorū incuria excuſat. Alexander venia caret dicēs. Eſt et epizeuxis & anaphora paronomia: ſed hic ferme oia figurarum nomina corrumpit: vt legenti liquet mediocriter docto.

* Illud Terētij in Phormio. Aduerſus ſtimulum calces paroemia eſt

Hoſticus irriſus nobis Sarcaſmos habetur.

¶ Sarcaſmos eſt plena odio atq; hoſtilis deriſio. Uerg. in xij. enei. En agros & quam bello Troiane petiſti Heſperiā metire iacēs. Et in ij. ene. Pyrrhus ad Priamū. Referes. ergo hec & nuncius ibis. Pelide genitori: illi mea triſtia fata. Degeneremq; Neoptolemū narrare memēto Sarcaſmos ſi̅lis eſt Mycteriſmos cū quodā riſu & cōtractione nariū ſubdola illuſio. Fab⁹ in. viij. Adijcit his mycteriſmos ſimulat⁹ qdē: ſꝫ nō latēs deriſus. ſcribit id nomē grece cū y greco in pma ſyllaba: & q̄uā in e longā ptimus in ſcda μυκτηρισμος mycteriſmos .i. ſubſānatio. a mycteriſo .i. ſubſanno. idq; a μυκτηρηρος mycthereros: penul. gti longa: vt crater eris .i. naſus

ſarcaſmos

Mycteriſmos.

Simplicitas Aſteiſmos erit ſi ruſtica deſit.

Aſteiſmos

¶ Aſteiſmos eſt tropus multiplex nūeroſq; ptutis. Nā eſt qcqd ruſticā ſimplicitate caret & faceta ſatis vrbanitate exprimit: vt apd Uerg. in buc. Qui Bauiū non odit amet tua carmina Meui. Atq; idē iungat vulpes & mulgeat hircos .i. ppena ei cōtingat vt diligas Meuiū peiorē poetā. Nā Meui⁹ & Baui⁹ peſſimi fuerūt poete inimici tam Horatio q̄ Uerg. vñ Hora. Mala ſoluta nauis exit alite ferēs olentē Meuiū. Iungere vulpes & mulgere hircos eſt cōtra naturā qcq̄ conari. Niger cum Alexandro etiā antiſmon vocat hāc figurā: doctiores Aſteiſmon dūtaxat quos potius imitandos cēſeo. Aſteiſmos eſt dictio tetraſyllaba duobus trocheis cōſtans: ideo Syncreſim fecim⁹: vt Uerg. in alueario. Aſteiſmos trāſfert̄ vrbanitas: a aſtelos .i. vrbanus. Aſteizome .i. vrbanus ſum. Aſteizo .i. iocor.

Nota parum demonſtrat Homoeoſis mage notis.

Homoeoſis

¶ Homoeoſis eſt minus note rei p ſimilitudinē ei⁹ q̄ magis nota eſt demonſtratio Eius ſpēs ſūt tres. Icon/parabola/paradigma. Homoeoſis transfert̄ ſi̅litudo ab homoeos cū oe diphthōgo .i. ſi̅lis hinc homoeologia .i. ſi̅lis locutio. Eſt aūt hōeologia orōnis vitiū quū nulla varietatis grā leuat tediū: atq; ex tota colore vnius q̄ maxime deprehendit̄ carens arte oratoria. Author Fabi. in. viij. Contrariū huic vitiū eſt Soraeſmos: quedā miſta eſt varia rōne linguarū orō vt ſi atticis Dorica Aeolia/Ionia: etiā dicta cōfundas. Cui ſimile vitiū eſt apud nos ſi qs ſublimia humilib⁹: vetera nouis: poetica vulgaribus miſceat. Id eñ tale eſt mōſtrū: quale Hora. in principio artis poetice fingit. author in. viij. Fabi⁹: apud quē Ualla & Alctus legūt Soraeſmos. Regius vero Coeniſmos: a coenoneo .i. cōico: legit. vñ tel ā docnoma .i. cōicatio rectius dr̄ q̄ coenoeia. Badi⁹ nr̄ vir acerrimi iudicij ſuffragat̄ hic Ualle & Aldo Soraeſmos cū ae diphthongo dicit̄ aceruatio & cōgeries. Soros per ω mega ante r .i. cumulus: aceruus. Soreuo cumulo. Soreia per ei diphthongon .i. congeries Soreumatos .i. cumulus. Soreuſis aceruatio.

Hōeoſis ſpēs tres.

Homoeologia.

Soroeſmos

Icon

Eſt icon quoties forme bene confero formam.

¶ Icon eſt pſonarū inter ſe vel corp q̄ pſonis accidūt cōparatio, vt Os humeroſq; deo ſi̅lis Aut icon eſt forme ad formā collatio laudis aut vituperatiōis cā. vt ibat in pliū corpore tauri validiſſimi: impetu leonis acerrimi. Et iſte quotidie p forū tāq̄ iubatus draco ſerpit dētib⁹ adūcis. Hec figura a Diomede vocat̄ etiā Icaſmos Alio noīe dr̄ Catatypoſis Icō onos penultima genitiui correpta cū ei diphthōgo

Icaſmos. Catatypoſis

Icaſmos. in pma ſi grece ſcribit̃ trāſfert̃ imago ⁊ ſilitudo. Icaſmos idē Catatipoſis interpretatur iuxta figurā aut formā: vt Oia Mercurio ſilis vocēq̃ colorēq̃. Et crines flauos ⁊ mēbra decora iuuente. Dicitur a cata .i. per ſcdm: ⁊ typoſis per omega .i. impreſſio ⁊ formatio. typos .i. forma: figura adūbratio. typoo .i. ſigno formo. ab hypo .i. ſub ⁊ typoſis fit hypotypoſis .i. informatio: deſignatio: diſpoſitio. hypotypoo .i. p figurā demōſtro/deſigno. Hypotypoſis dr̃ a Cice. ſub oculos ſubiectio vt ait Fabi⁹ li. ix. Eſt aūt hypotypoſis qdā ꝓpoſita forma rer̃ ita expſſa verbis vt cerni potius q̃ audiri videatur: veluti ipſe inflāmatus ſcelere ac furore in forū venit ardebant oculi: toto ex ore crudelitas emicabat. Huic figure cognata eſt Metaſtaſis: q̄ eſt temporꝝ trāſlatio q̄ ita q̄ futura ſint aut futura fuerit imaginamur: vt nō narrari res agi videat̃. Author ibidē Fabi⁹ veluti Credite vos intueri hec: q̄ nō vidiſtis oculis: animis cernere poteſtis. Eadē ferme dr̃ Energia: q̄ eſt rerū geſtaꝝ aut quaſi geſtarū ſub oculos inductio. vt ac veluti in ſomnis oculos vbi lāguida preſſit. Nocte quies. nec qcq̄ auidos extēdere curſus. Velle videmur ⁊ in mediis conatibus egris Succidimus nō lingua valet: nō corpore note. Sufficiūt vires: nec vox nec verba ſequunt̃. Metaſtaſis trāſfert̃ trāſmutatio ⁊ tranſitus. a meta .i. trās ⁊ ſtaſis. ios .i. ſtatio. ¶ Energia euidētia eſt cum a prima vocali in ſcda ſyllaba ⁊ ei diphthōgo in tertia apud grecos: nos in i longū ꝟtim⁹. Enarges .i. manifeſtus. energia vo cū ſcda vocali in ſcda ſyllaba dr̃ efficacia. act⁹ ⁊ actio. ⁊ cū ei diphthōgo ſilr in penultima.

Hipotypoſis / metaſtaſis / Energia / * Energia

* In hoc exēplo ex marōe] de ſūpto os hūeroſq̃ deo ſimilis Enee pulchritudo a licinuſ [?] dei pulchritudini adſimulatur cū deus ⁊ hō ſmepicꝫ [?] maxie mēbroꝝ ſilitudine teneātur.

Iure diſertus erit quiſquis rem comparat apte

¶ Parabola eſt rerū gñe diſſimiliū cōpatio: vt qualis mugit⁹ fugit cū ſaucius aras Taurus ⁊ incertā excuſſit ceruice ſecuris. Huic venuſte ſubiici ſolet Antapodoſis eſt ꝯtraria redditio vel ex aduerſo. ex anti .i. contra: ⁊ apodoſis redditio. hec vt in. viii. ait Fabius: rem vtrāq̃ cōparat ⁊ velut ſubiici oculis ⁊ piterpōdit Cicero ꝓ murena: vt aiūt in grecis artificibus eos auloedes eſſe q̄ cytharoedi fieri nō potuerūt: ſic nos videm⁹ q̄ oratores euadere nō potuerūt: ad iuris ſtudium deuenire. Parabolā Fabius. lib. v. appellāt exēplū. Diomedes vero ſilitudinē. alij cōpatiōnē. facit id nomen ꝓceleumaticū: ideo hexametrū nō ingredit̃ proinde non credo Mancinello id nomen deducenti. ex para .i. iuxta: ⁊ bule cū ou diphthongo .i. conſiliū ⁊ ſnia quaſi iuxta ſniam Sꝫ nō ignorē interiꝫ correptionis grā alterā diphthongi vocalē apd grecos abiici: tamen mihi placet parabolaꝫ dici adiectionē a para .i. ad ⁊ iuxta: ⁊ bole .i. actus. Ballo iacio vt ſit adiecta cuiq̃ rei ꝯparatio.

Exemplum facti vel dicti fit paradigma.

Papadigma.

¶ Paradigma eſt exēpli hortātis vel dehortātis enarratio. Hortantis vt Antenor potuit mediis elapſus achiuis Illiricos penetrare ſinus ⁊c. Dehortātis aut deterrentis. vt/At nō ſic phrygi⁹ penetrat. Lacedemona paſtor. Ledeāq̃ helenā Troianas vexit ad vrbes. Paradigma eſt exēplū. Paradigmo .i. exemplifico a para .i. iuxta ⁊ digma atos .i. ſignū. digmatizo .i. traduco ⁊ ſigno ōndo greci cū ei diphthōgo in pma ſyllaba. Hacten⁹ ex Diomede donato pauculis figuris obiter inſertis que deinceps ſcribent̃ ex Mācinello ⁊ Nigro atq̃ Quintiliano ſumpſim⁹: nec tñ q̄quid vſq̃ figuratū eſt huc cōtulim⁹: id enī foret immenſum: parūq̃ vtile: aut hore Quintiliano in. ix. Nec mirū quū Apolodorus: vt Celius ſcribit: teſte Fabio incomprehēſibilia partis huius precepta exiſtimauerit. Itaq̃ mecū ꝑclare actum putabo: ſi poſt tantos viros nō inutiliter hunc laborem obiiſſe candidis lectoribus videbor.

¶ Miſcellanea reliquarum Figurarum declaratio.

Multa figurarum deſcriptio nomina ſumit.

Phraſis. Chronographia. Topographia.

¶ Deſcriptiones tēporis loci/gñationis/pugne ⁊ pluriū rerum a nonnullis inter figuras nūerant̃ quarū declaratiōnē ꝑſa facilis enucleabit: cū iis quas Niger in Phraſio .i. elocutionis ſpeciebus declarat. ¶ Eſt aūt phraſis ſermo eloquēs totius ſnie ſignificationē oſtendens
¶ Chronographia: eſt temporis deſcriptio: vt vertitur interea celum ⁊ ruit oceano nox. Dicit̃ a chronos .i. tēp⁹: chronicos tpalis. ⁊ grapho .i. ſcribo. graphe ſcriptura.
¶ Topographia eſt loci ꝟa deſcriptio: vt lucus in vrbe fuit media letiſſim⁹ vm bra

Et in cōſpectu. Tenedos notiſſima ſfama. Inſula dicit a Topos.i.locus.⁊grapho
Uocatur etiā Corographia a choros.i.locus per ꝍmega ante r. Chorographia
¶ Topotheſia eſt loci ficta deſcriptio: vt Eſt in ſeceſſu lōgo locus inſula portū. Effi
cit ⁊c. Nā hic portus nuſꝙ eſt in aphrica authore Seruio. dicit a topos.i.locus et Topotheſis.
theſis.i.poſitio. Coſmographia eſt mundi deſcriptio.a coſmos.i.mundus.
¶ Aetiologia eſt cauſe redditio. vt Ad celū tēdens ardentia lumina, fruſtra. Lumi aetiologia
na. Nam teneras arcebant vincula palmas. Dicitur ab aetia cum ae diphthongo
penultima breui ſine aſpiratione.i.cauſa/ratio/accuſatio/confirmatio/culpa, et lo
gos ſermo vel logia eſt locutio. Ectaſis
¶ Ectaſis eſt lōgus in deſcribēdo excurſus vt in deſcriptiōe tēpeſtatis apd̄ Uer. in
Georgicis. Interptat exit⁹ egreſſioꝙ aut ꝓuectus ab ehneo.i.euenio: egredior: pter antilogia.
eo. Uocat etiā parechaſis.i.tráſgreſſio. Antilogia eſt vboꝝ ꝯtradictio aut refraga
tio. vt haud vnꝗ tibi fiſtula cera iūcta fuit. Anti contra logia locutio. hoc eſt con Canchaſmos.
tradictio. ¶ Cāchaſmos eſt riſus ſolutus vt haha he: apd̄ comicos. Interptat caci
nus a cāchaſo. Cāchaloo ⁊ cāchoo.i.cachinor. ¶ Apophaſis vel apologia eſt obie apophaſis
ctorū rñſio vel excuſatio vt an mihi cātādo vict⁹ nō redderet ille. Quē mea carmini
bus meruiſſet fiſtula caprū. Apophaſis itē: vt dicit Fabius in.ix. eſt cuiuſpiā rei ne
gatio aut per trāſitū demōſtratio in hūc modū. Nō agaꝫ tecū iure ſummo: nō dicā
qd̄ forſan obtinerē. Et q̄d ego iſti⁹ decreta. q̄d rapinas: q̄d hereditatum poſſeſſiōes
datas: q̄d ereptas ꝓferā: Et mitto illā pmā libidinis iuriā. ⁊ me illa quidē teſtionia
recito q̄ dicta ſunt de ſeſtertiis ſeptigētis milib⁹. ⁊ poſſum dicere. Quib⁹ gnībus per
totas interim qōnes decurrimus. vt, Cicero hoc ego ſi ſic agerē tāꝗ mihi crimē eēt Apologia
diluēdū; hoc plurib⁹ dicerēt. hec Fabi⁹ Aſſerēs Apophaſim negādo dici. Nā apo
phaſte ſignificat negare. Apopheno.i.demōſtro/definio. hinc apophaſis ios.i.ne
gatio/ſnia/demōſtratio. Apophaſco.i.nego vel ſniam dico. Apologia.i.defenſio et
excuſatio. ab apologeo.i.reſpondeo. apologema atos.i.excuſatio. Apologeome de cacoethos
fenſio/reſpōdeo/purgo/excuſo. ¶ Cacoethos eſt mali moris aut cōſuetudinis de
ſcriptio vt exul ab octaua Martius bibit. Dicitur a cacos.i.malus: et ethos mos.
¶ Catachryſis alicuius facinoꝝ cōdemnatio vel iudicatio. vt tum pendere penas Catachriſis
Cecropide iuſſi. Dicitur a cata.i.per ⁊ ſecūdū ⁊ chriſis.i.iudiciū hoc eſt cōdēnatio
Catacrino.i.damno. Catacritos cōdēnatus.
¶ Apotheoſis eſt alicui⁹ mortalis ī deos relatio vt cādid⁹ īſuetū miraſ limē olym
pi. Interptat deificatio: cū ωmega in penul. Apotheoo.i.deficio ab apo ꝑpoſitione
varie ſignificationis in cōpoſitiōe, ⁊ Theoo deifico. Theos ideſt deus. malim dice Apotheoſis.
re apotheoſis diui, Fráciſci: qꝫ canonizatio cū vulgo. ¶ Catalogus eſt ſmo reꝝ ordi
nē ⁊ numerū oñdens. vt tres ſum⁹ imbelles nūero ſine viribus vxor Laerteſꝙ ſenex
Telemachuſꝙ puer. Catalogus eſt nūeratio et delect⁹ militū a catelogo.i.numero Catalog⁹.
¶ Elogiū eſt alicui⁹ rei teſtificatio vel honoris vel vituperationis grā. vt Solonis
ſapiētis elogiū eſt quo ſe negat velle ſuā mortē dolore amicorū lachrymis vacare. Elogium.
¶ Genealogia eſt alicuius gnātionis deſcripta ſeries. vt hūc Fauno ⁊ nympha ge Genealogia.
nitū laurēte marica accipim⁹. Fauno picus pateriſꝙ parentem. Te ſaturne refert
Interpretat ſermo de generatiōe. a genea.i.generatio genus ꝓgenies ⁊ logos, vel
logia. ¶ Genethliacō eſt natalis deſcriptio vt apd̄ Uer. in polliōe interpretat na Genethliacon.
taliciū. et pōt flecti Genethliacus a. um.i.natalici⁹. a genethlō vel genethle.i. gen⁹
natiuitas. genethlia celebritas natalia q̄ fit in natali die. Manomachia eſt duoꝝ
ſingulare certamē. vt Turni ⁊ enee. a monō.i.ſolū. tm̄ monos.i.ſolus. Menomach⁹
gladiator cū vnico pugnās. mache.i.pugna. hinc naumachia pugna naualis. aut Manomachia
ipſi⁹ deſcriptio. vt apd̄ Liui. Gigātomachia. aut gigogāthea.i.gigāthū pugna ſic
pedomachia ⁊c. ¶ Syllogiſmus eſt orō cōſtās ex ꝓpoſitione aſſumptiōe ⁊ ꝯcluſio Naumachia
ne. Nāꝗ haud tibi vltus Mortalis. nec vox hoiem ſonat odea certe interptat ꝯpu
tatio pēſatio. Sylloge eſt ꝯgregatio collectio ſyllogizo ꝯputo ꝯcludo. ¶ Enthime Syllogiſmus
ma ex vnico aſſumpto ꝯcludēs. eſtꝙ ſyllogiſmus impfect⁹ vt lꝫ. vt volo viuere. nō
ſum liberior bruto? Adiūcto ꝓponē Syllogiſmus erit ſic. An q̄ſꝗ eſt ali⁹ liber niſi Enthimema.
ducere vitā cui lꝫ vt voluit: lꝫ vt volo viuere: nō ſuꝫ liberior bruto? Argumētatiōes
poetice nō ꝯſtruunt ſm̄ normulas logicoꝝ. ſed ex eis pñt elici ſm̄ canōes logicos
ſyllogiſmi. Enthimema ⁊c. vt ex dictis Perſij vbis habet hic ſyllogiſmus in tertio
modo pme figure. Ois hō cui lꝫ viuere vt vult: eſt liber. ego ſum homo cui licet vi
uere vt volo ergo ego ſum liber. hec ſine notitia logice pfecte noſcet nemo. Enthi

mema interpretat̃ commentũ/ꝛ cogitatio. Entymeome.i. aiaduerto ꝯſidero: cogito reminiſcoꝛ. Entymeſis penultima longa cogitatio. Entymion.i. caute cogitatum ꝛ aſtuta reſq̃ in aio verſat̃. Oeconomia eſt rei gubernande diſpenſatio. vt Tu regere imperio ppl'os Romane memento: he tibi erũt artes: pacisq; imponere morẽ. Parcere ſubiectis ꝛ debellare ſuperbos. dicit̃ Oeconomia lex domus: ab oecos.i. domus ꝛ nomos.i. lex hoc eſt diſpenſatio domeſtica. Oeconomos.i. diſpenſatoꝛ rei familiaris villicus.

Oeconomis.

Palillogia

¶ Palillogia ẽ dictorum oꝛnata replicatio: vt arma viri ferre arma. Interpretat̃ reiteratio vel duplicatio. Palillogos iteruʒ collectus. a palin.i. iterum logos ſermo. logia locutio. ¶ Stratagema eſt exemplũ militare ſummo ſtudio imitãdum vt apud Liuiũ de Hãnibale interpretat̃ geſtũ militare ꝛ conſiliũ ſcribit̃ grece per ΟΣΡΑΤΗΓΗΜΑ ſtratagema: ſed e longuʒ ſepe vertit̃ in u vt machina camus ꝛc. ideo male corripit̃ in ſtratagema ſcõa ſyllaba a Mantuano ꝛ pluribus. Strategia.i. militatio pretura. Strategos imperatoꝛ: dux exercitus.

¶ Paradoxon eſt electa ſnĩa: vt quicquid erit ſuperãda ois fortuna ferenda eſt. Interpretatur admirabile: preter ꝛ doxa maieſtas: gloria. opinio.

Epauxeſis

¶ Epauxeſis eſt ſnĩa ꝑ incrementũ ab imo ad ſupioꝛa ꝯſurgẽs: vt Põpeiũ ꝛ hoꝛtari ꝛ oꝛare: etiam liberi⁹ accuſare. ꝛ monere: vt magnã infamiã fugiat: non deſiſtimus. Transfert̃ magnũ incrementũ ab epi prepõne: q̃ interdũ. auget ꝛ auxeſis penultima longa.i. augmẽtũ: axe es. Idem. auxeticos aucrimus auxo ꝛ auxano.i. augeo.

Auxeſis.

Phyſiologia

¶ Pyſiologia eſt rei naturalis deſcriptio. Horat. Albus vt obſcuro deterget nubila coelo. Sepe not⁹ nec parturit imbres ꝑpetuos: ſi tu ſapiẽs finire memẽto. triſtitiã viteq; laboꝛes: interpretat̃ locutio de natura a phyſis ios.i. natura: ꝛ logia locutio

Epicherema.

¶ Epicherema eſt argumentũ ratiocinatiuũ. Uerũ hoc cuʒ ſyllogiſmo. ꝛ enthiemate aliiſq; pluribus inter figuras ꝓprie nũerandũ nõ eſt. vt in nono Quintilian⁹ innuit: licet non defuerint qui hec oia in figurarũ contuberniũ admiſerũt. Epicherema cum e longo ante r q: per ei diphthõgon grece ſcribit̃: interpretat̃ conamen Epichereo conoꝛ. epichereſi penultima longa.i. conatus

Problema

¶ Problema eſt ꝓpoſitio interrogationẽ detinens annexam: et apud Plutarchum interpretatur ꝓpugnaculum: pretextus prepoſitio.

Epiphonema

¶ Epiphonema eſt rei narrate ſumma acclamatio: vt Tante molis erat Romana cõdere gentem. Tantum ſeries iuncturaq; pollet: interpretat̃ acclamatio. ab epiphoneo id eſt acclamo. Niger annectit his tria carminum nomina: epicedium: epitaphium: ꝛ epithalamiũ quaſi proprie figuras nõ diximus: tamẽ cognationis nõ nihil cu[illegible]s obtinent. Eſtq; eorum cũ ceteris carminũ noibus cognitio vtiliſſima ideo non pigebit ea annectere.

Epicediuʒ

¶ Epicediũ eſt carmen funebre: qđ ꝛ Seruius in bucolica teſtat̃: et habetur cadauere nonduʒ humato. vt extinctũ nymphe crudeli funere daphnim flebant ꝛcetra. dicitur ab epi.i. in: ꝛ ſuper: ꝛ cedia poenultima longa.i. funus ꝛ affinitas ceneo.i. iuſta ſoluo funus curo: affinis ſum ad funus eo: ſcribitur grece Κηδεία. In nigro mendoſe legitur Epiodium pro epicedium.

Epitaphium.

¶ Epithaphiũ eſt carmen cadaueri ſepulto cãtatum: vt daphnis ego in ſyluis hic vſq; ad ſydera not⁹ foꝛmoſi pecoꝛis cuſtos foꝛmoſioꝛ ipſe dr. ab epi ꝛ traphos.i. ſepulchꝛum. Traphe es: exequie: ſepultura. Taphens triſyllabum pollinctoꝛ.

Epithalamium

¶ Epithalamiũ carmen nuptiale: vt apud Catullũ/Claudianũ/ꝛ Auſoniũ. dicit̃ ab epi. ꝛ thalamus.i. geniale cubiculum.

Proptrepicon.

¶ Proptrepicon eſt carmen inſtructiuũ ꝛ adhoꝛtiuum. a protrepto.i. dirigo: exhoꝛtor. vt apud Auſonium de ſtudio puerili.

Propempticon.

¶ Propempticon carmen vt comitet̃ queq; ſcriptum. vt apud Sidonium offendas a propempo.i. comitoꝛ: premitto: cum pompa aſſequoꝛ.

Epiniciuʒ carmen

¶ Epiniciuʒ carmen de victoꝛia cuiuſq; ab epi. ꝛ nice.i. victoꝛia. Epinicios.i. victorioſ⁹. Epiniciũ carmẽ aut celebꝛitas ꝓ victoꝛia habita. Talia etiaʒ fingi e greco fonte pñt carminũ plurĩa noĩa. Sed iã ſatis ſupq; euagati ad mõaſtica nr̃a redeam⁹.

Inuenies verſum repetit um ſepe decenter.

Epimone.

¶ Epimonie eſt eiuſdeʒ verſus frequens repetitio: vt in ludicro Uergiliano. Incipe menalios mecum mea triſtia verſus. Ducite ab vrbe domũ mea carmina: ducite daphnim. Epimone vltimam ſolam producit: ideo. hexametrum non ingreditur interpretatur perſeuerantia/inſiſtentia/aſſiduitas. Epimonos aduerbium: ideſt

cõſtanter corripit ſcđam ſine dubio: vt oĩa compoſita ab epi ἐπιμονὴ ab epi.i.inde ſup ⁊ mone manſio: monimos.i.ſtabilis. Verſus ſepe repetiturus vocat̃ intercalaris ab intercalendo.i.interponendo vt interuocãdo vt dies intercalaris in Februario.

* Verſus crebro repetit̃ intercalaris dr.

Reſpondere ſolent ſcriptores obiiciendis.

¶ Antipophora ẽ ad obiiciẽdã rñſio. v. ſupr⁹: heu doleo: nã mihi ſepe nocet. poſſet queri: cur doles te piũ eẽ. Huic tacite q̃ſtioni: ſi occurrit̃. Nã mihi ſepe nocet. Antipophora eſt ſolutio. hypophora nãq3 obiectio. dr ab anti.i.cõtra: et pophora fit etipophora q̃ſi cõtra obiectionẽ id ãt ſolutio ẽ. Hypophero.i.ſuffero/ſubduco. Hypophoros tributarius. Huic figure aut multũ ab ſiĩis eſt Proſapodoſis: cum aut ſingulis ſtatim ratio ſubiicit̃: vt eſt illđ. Nec3 accuſatorẽ eũ metuo qui ſum innocens nec3 competitorẽ vereor: q̃ ſum antoni⁹ nec3 cõſulẽ ſpo: q̃ ſu3; Cicero. aut poſitis duob⁹ vł tribus eodẽ ordine ſingulis cõtinua reddat̃ rõ. Quale apud Brutum de dictatura Cnei Põpeiũ p̃ſtat enĩ nemini imparẽ q̃3 alicui ſeruire: ſine illo enĩ viuere honeſte lʒ cũ hoc viuẽdi nulla cõditio. Dr̃ a pros.i.ad: ⁊ apodoſis.i. redditio. hoc eſt ad aliq̃d rõnis redditio. Quintil. in. ix. vix cenſet in figuris antipophorã cũ Diexodo ⁊ apophodo. ¶ Diexodos eſt ab. Echaſi ad principalẽ materiã trãſitus hoc modo. Longius enectus ſum redeo ad propoſitũ. Interpretat̃ decurſus ⁊ tranſit⁹. Mãtuan⁹ in p̃mo faſtor⁹. Sed qua mẽte vagor: video meã lõgior equo eſt Echaſis ſctẽ feſtũ redeamus hilari. ¶ Aphodũ Georg. Valla vocat dubitationẽ: lʒ Quintilian⁹ diſtinguere videat̃: vt ſiue malitiã ſiue ſtultitiã dicere oportet. Quintil. cõiunctim ponit: Diexodũ aphodũ vt ſit eadẽ figura veluti Hyſterõ pteron: nõ Valle vir herc. Significat aũt Diexodos trãſitũ ⁊ reditũ: teſte Raphaele Regio vt ſit tranſitus ⁊ dedit⁹ ab Echaſi ad priorẽ materiã. vtrũq3 cõponit̃ ab hodos: id eſt via.

Antypophora.

Proſapodoſis.

Quas tibi declarat Syntaxis non repetemus.

¶ De appoſitione/euocatiõe/cõceptiõe/plepſi/zeumate/antiptoſi/ſintheſi/ſinecdocheq̃ in ſyntaxi dicta ſunt haud operepreciũ fuerit h repetere: ita illis ſuperſedẽdum cenſeo. Nec3 multũ dicẽdũ de Idiophaſi ⁊ alophyli: cũ Idiophaſis ſit reciproca cõſtructio: q2 ſi p̃pria locutio aut dictio: ad idios.i.p̃pri⁹. ⁊ phaſis.i.fama aut dictio vt ego me diligo: tu te: ille ſe. Allophylis ẽ cõſtructio nõ reciproca vt diligo Paulũ. dr quaſi alteri⁹ gñis ex allo.i.aliud ⁊ phylõ cũ y greco.i.gen⁹ gẽs natio. Mãcinell⁹ figuras eẽ cẽſet. Neutrũ nomẽ eſt hexametro aptũ q2 idiophaſis tribrachũ includit. allophil⁹ vo cõtra Mãci.ẽ. Ditroche⁹: q2 tertiã ſyllabã p̃ducit vt Pãphyla ſcđa3.

Idiophaſis.

allophilis

Rem nimis vt notam ferimus nos ſepe tacere.

¶ Paraſiopeſis eſt quũ aliq̃d nos reticere dicim⁹: vt pote oĩbus notũ aut cũ ſuſpitionẽ excitare maiorẽ reticẽdo poſſumus: quale eſt illud. In p̃ma iudices: in iuſſu ppl'i q̃ improbiſſime geſſerit reticebo. De falſis ci⁹ lr̃is q̃s ad ſenatũ miſerit nihil dicam Quod ille ſepe interminatus eſt iſo omittã. Nã ⁊ hec vobis nota ſũt ⁊ q̃ nouiſſime. multo indigniora cõmiſit q̃3 primũ cognoſcenda. Itẽ illud. Cogis me iniurie tue cãm proferre: nihil agis. Nõ dicã ſʒ ipm tp̃s ea patefaciet. Latine hec figura dicit̃ occupatio ⁊ p̃occupatio. Paraſiopeſis pe. lõga: vt apoſiopeſis in Cornucopie Perotti ſcribit̃ p ſcđam vocalẽ an ſiſita para.i.apud/ab/preter: ⁊ ſiopeſis.i.ſilentium.

Paraſiopeſis.

* Paraſiopeſis latine occupatio ⁊ p̃occupatio dr.

Fingere perſonam res eſt per crebra poete.

¶ Proſopopeia eſt pſone fictio quoties inanimatũ ad aĩatũ loquitur. aut contra ad aĩatũ ad inanimatũ vel rõnis expers. vt Ouidius ad librũ. Parue nec inuideo ſine me liber ibis in vrbẽ. Et Ouidiani libri Quinmodo Naſonis fueram⁹ quinq3 libelli Horati. Quid amplius: o mare ⁊ o terra ardeo. apud Ouidiũ in metha. Terra loq̃tur ⁊ Cornix ⁊c. Proſopopeia cõtinet duos cõtinuos iãbos. ideo hexametrũ nõ ingreditur a proſopon per ω mega in ſcđa ſyllaba.i.perſona ⁊ poeo i.facio aut fingo. Hinc etiã ⁊ ab ethos.i.mos fit ⁊ opoeia que eſt morũ efficio ſiue Mimeſis.i.imitatio: vt apud Terent. At ego neſciebam quorſum tu ires paruula hic eſt abiecta educit mater pro ſua ſoror dictu eſt cupio adducere vt reddã ſuis Mimeſis ne male pronuncies penultimam producit: q2 grece ſcribitur μιμισισ.

Proſopopeia.

ethopeia

Mimeſis.

Laudatur verbi repetitio facta decenter.

¶ Expanodos eſt cũ decore dictionis repetitio ſiue regreſſio: plerũq3 cum negatiõe interdũ ſine ea: vt principiũ dignitas eſt poene par: nõ par: fortaſſe: corũ q̃ ſeq̃bant̃ eſt p̃ncipatus bon⁹ eſt: non bon⁹ aũt qui in tyrãnidẽ cõmutat̃. Iterʒ magnus eſt labor.

epanodos

dicendi magna eſt res. Item par eſſe vobis non par mihi Juli⁹ arte. et vt Geor Ualla ait. Compulerātq greges corydō ⁊ thyrſis in vnū Thyrſis oues. coridon diſtentas lacte capellas. epanodos pcelcumatic⁹ eſt hexametris ↄtumax. fit ex epi et ana q̄ cōiūcta iterū vel retro indicāt ⁊ hodos .i. via q̄ſi ad priorē viā regreſſio. Sunt qui epāhodos aſpirāt. vt hodos: alij citra flatū epanodos/periodos exodus/ Synodus ſcribūt vt philippus argyripp⁹: nō philipp⁹/argyripp⁹ ⁊c. Iz ↄponiẗ ab hyp pos: de qua re alias plura dicemus: ſi mitiſſim⁹ dn̄s noſter Jeſus vitā⁹ dederit.

Paradiaſtole.

Uirtutum vitijs interdum nomina dantur

¶ Paradiaſtole eſt quū rem nr̄am dilatam⁹ interp̄tatione: vt cū aſtutū ſapiētē vocam⁹ pdigū liberalē. Temerariū fortē ſic cū Nigro Mācinell⁹. Componiẗ ex para .i. iuxta ⁊ diaſtole .i. dilatio. vt Mācinell⁹ ait. At Fabi. in ix. diſtinctionem transfert. verba eius ſunt hec. Detractionis gr̄a facta coiunctio (συνοικείωσις vocant) qui duas res diuerſas colligat. Tam deeſt auaro qd̄ hz q̄ qd̄ nō hz. Cui ediuerſa z volūt eē diſtinctionē cui nomē dāt padiaſtolē: qua ſimilia diſcernunẗ: quū te p aſtuto ſapientē appelles p ↄfidēte fortē: p illiberali diligētē. In hunc locum ſic ſcribit Raphael Regi⁹: Synoeciosis aut Synoeceosis (nā diphthōgus modo in i modo in e longū vertitur) ex eo nomē accepit q duo diuerſa ſimul habitare faciat hoc eſt colligat aut cōiungat. Nam συνοικείωσις Synoeceoſis cohabitatio dicitur.

Synoeciosis.

Paradiaſtole.

¶ Paradiaſtole aut transfert ſeiūctio/diuiſio/ſepatio/diſtictio. diaſtell o .i. diſtinguo Hoc autē modo a Rutilio Lupo de finiẗ. padiaſtole eſt ſchema qd̄ duas aut plures q̄ videnẗ vnā vim habere ſentētias diſiūgit: ⁊ quātū diſtāt docet cuiq ſuā ſentētiā ſubiungendo in hūc modū. Nā quū ceterou opinionē fallere conaris tute ipſe fruſtraris Nō em̄ pbaris te: p aſtuto ſapiētē ⁊ ↄfidēti fortē: p illiberali diligētem: pro maleuolo ſeuez. Nullū eſt em̄ vitiū qd̄ virtutis laude glīari poſſit. Huic figure (inqt Fabi⁹) ↄtraria eſt ea q̄ eſt vicinia trāſit ad diuerſa aut iūſta. Breuis eſſe laboro. Obſcurus fio ⁊c. Geor. Ual. ſynoeſim vocat quā Quin. ſynoeceoſim: credo mendū eſſe in Ualla. In lexico greco ſynoeceſis dr̄ cohabitatio ſynoeceo cohabito ⁊c.

Diaſtole Hyphen.

¶ Diaſtole (vn̄ padiaſtole) inter figuras a nōnullis poniẗ: vt Hyphen: quis ad accentū magis ptineāt. Itaq Diaſtole eſt diſtinctionis nota inter dictiones: ne, puteẗ eſſe cōpoſitio. Iphen eſt dictionū cōiunctio vt noſcaẗ eſſe cōpoſitio. vtq; plura ſub vno accentu pferanẗ vt apud Uerg. teſte Seruio. O ſocij neq em̄ ignari ſum⁹ ante malou ⁊ celi ſubter labētia ſigna. dr̄ ſubunio. ab hypo .i. ſub: ⁊ hen .i. vnum.

Hendyadis.

Hendyadim facies ſoluens immobile fixum.

¶ Hendyadis figura eſt quū reſoluiẗ ſubſtātiuū in adiectiuū: vt chalybes frenoſq momordit p chalybeos frenos: ⁊ pateris libam⁹ ⁊ auro .i. pateris aureis p hēdyadim: vt Serui. docet in .ij. geor. poetis figura eſt peculiaris. Oratores vix vnq̄ vtuntur. Interpretaẗ vnū per duo ab heu cū aſpiratione .i. vnū: ⁊ dia per ⁊ dyo duo q̄ſi vnum per duo dicitur: ⁊ annulū aurum que geſto pro annulū aureum.

Quando pati quod agit fero: contraue Hypallage habetur.

Hypallage.

Hypallage eſt figura quā v̄ba p aduerſum intelligunẗ quū qd̄ patiẗ agere dr̄ aut ↄtra. vt trade rati vētos: p trade ratē vētis. Hypallage dr̄ ſubmutatio vel ſubalternatio: ex hypo .i. ſub ⁊ allage .i. mutatio. Allatio .i. muto. Hypallato .i. ſubmuto vel ſubalterno. Cōtra corripui cum Auſonio lcz pductio ſit melior: ⁊ longe frequētior.

Liptote erit quoties plus ſignificans minus aio.

Liptote

¶ Liptote eſt figura qua minus dicimus q̄ ſignificamus: vt haud parum doctus pro multū doctus. Munera nec ſperno dulcis amice tua .i. libenter accipio. Liptote .i. defectiua aut defectio a lipo .i. deficio vel linquo.

Antitheton fiet quoties contraria nectes

antithetō quib⁹ modis fiat antitheton.

¶ Antitheton eſt figura qua ↄtraria cōtrarijs opponunẗ. Oui .i. meta. Frigida pugnabāt calidis: humētia ſiccis. Mollia cum duris ſine pōdere habētia pond⁹: hec (vt Fabi. ait in .ix.) non vnico fit modo. Nā ⁊ fit ſi ſingula ſingulis opponuntur. vt vicit pudorē libido/timorē audacia. Et bina binis. Nō nr̄i ingenij eſt veſtri auxilij eſt ſententijs. Dn̄eẗ in cōcōib⁹: taceat in iudicijs. Cui ↄmodiſſime iūgiẗ ea ſpecies que diſtinctio dr̄. Odit ppl's Romanus priuatā luxuriā publicam magnificentiā diligit. Antitheton nō abſimilis eſt antimetabole: que eſt ex diuerſo mutatio qua v̄ba declinata repetuntur: hoc modo. Non vt edam viuo: ſed vt viuam edo aut hoc

Antimetabole.

Fabius in nono. Georgius Valla antimetaphoram vocat. Dicitur ab anti.i.contra et Metabole.i.transitus, quaſi in contrarium tranſitus. Antitheton.i.contrapoſitum: ab anti.i.contra, et theton: id eſt poſitum. Perſius: Crimin . raſis librat in antitheſis doctas poſuiſſe figuras. Laudatur.

Queſtio Erotema eſt inter numerata figuras.

¶ Erotema eſt interrogatio. Mancinellus inter figuras locat. Lucanus in primo Quis furor o ciues, que tanta licentia ferri Gentibus inuiſis latium prebere cruorem? Erotao.i.interrogo. Erotemo vel Eroteſis penultima longa.i.interrogatio. Erotematicus: id eſt interrogatiuus.

Eurotema

Dicta prius declarat Epexegeſis aperte.

¶ Epexegeſis, eſt antedictorum expoſitio vel declaratio: vt tolle fuga Turnum atque inſtantibus eripe fatis. Dicitur ab epi.i.ſupra: et exegeſis penultima longa cum antepenultima.i.expoſitio. Exegema, expoſitio, vel narratio hexegeome.i. preſum et expono. Exeies.i.preceptor et expoſitor.

Epexegeſis.

Emphaſis eſt ſenſus maior quam verba recludunt.

¶ Emphaſis, eſt figura alteriorem prebens intellectum quam quam verba per ſeipſa declarant Author Quintilianus in .viij. Eius due ſunt ſpecies. Altera que plus ſignificat quam dicit, Altera que etiam id quod non dicit, Prior eſt apud Homerum: quum Menelaus gratos in equum deſcendiſſe ait. Nam verbo vno magnitudinem eius oſtendit: et apud Vergilium. Demiſſum lapſi per funem. Nam ſic quoque demonſtrata eſt magnitudo Idem. Cyclopa quum iacuiſſe dicit per antrum: prodigioſum illud corpus ſpacio loci menſus eſt. Sequens poſitum eſt in voce aut omnino ſuppreſſa aut etiam abſciſſa Supprimitur vox apud Ciceronem pro Ligario quod ſi in tanta fortuna: bonitas tanta non eſt quam tu per te per te inquam obtines: intellecto quid loquor Tacuit enim illud quod nihillominus intelligitur: non deeſſe homines qui ad id crudelitatem eum impellerent. Verg. in .j. Geor. Emphaſim fecit: authore Seruio. Quum iam glandes atque arbuſta ſacre. Deficerent ſylue et victum dodona negaret. Significatur enim etiam id quod non dicit hoc eſt non ſolum alie: ſed etiam ſacre. Nam harum ſterilitas aliarum denotat infoecunditatem. Emphaſis interpretatur ſuſpitio / ſignificatio demonſtratio eſt figicos. Emphanizo.i.demonſtro: declaro. Empheno.i.manifeſto. Niger Emphaſim vocat quoties fixum pro mobili ponitur. vt ſcelus pro ſceleſtus etc.

Emphaſis
Due ſunt ſpecies emphaſis.

Quod nihil ad ſenſum facit: eſto Parelcon vbique

¶ Parelcon eſt dictionis aut ſyllabe nihil ad ſenſum facientis adiectio vt apud Terentium. Adeſdum paucis te volo. Dum parelcon eſt ſyllabica adiectio. Author Donatus ſic parelcon eſt ſibi: teſte Beroaldo in .viij. Apuleij. In ſuo ſibi peruoluta ſanguine vt apud Terentium. ſuo ſibi gladio hunc iugulo ducitur e Parelco.i.produco prolongo Si quid metri tantum cauſa inculcatur Periplerom a. vt multum ille et terris iactatus et alto: Ille enim ſuperabundat: teſte Seruio: interpretatur ſuperfluitas perripleos i.ſuperfluus: quaſi vltra plenitudinem, per perfectionem a peri.i.vltra et plerona .i.plenitudo: ſupplementum. Pleroſis: perfectio.i.repleo perficio.

Parelcon.
Perpleroma

Ob pulchram vocem quid factum Euphonia fertur.

¶ Euphonia eſt mutatio quepiam venuſtioris ſoni gratia vt tytides pro tydides: et redeo pro reado: interpretatur bona vox. Eu enim bonum indicat: phone vox eſt. Quintilianus elegantius vocalitatem appellat: quam Priſcianus bonam ſonoritatem. Euphonia, vt apud Horatium. Symphonia corripit penultimam: licet ea ſyllaba et pluribus citra neceſſitatem abutatur Mancinellus.

Euphonia
Euphonia a Quintiliano vocalitas a Priſciano bona ſonoritas appellatur.

Verſus ad abſentem dicetur Apoſtropha ſermo.

¶ Apoſtrophe vel apoſtropha eſt ad abſentem ſermonis conuerſio: vt te nunc appello aphricane. Et necte tua plurima panthu labentem pietas nec appollonis infula texit Dicitur a fabio in .ix. Aduerſus ſermo ſiue aduerſio apoſtropho: auerto. Apoſtrophe etiam odium ſignificat apoſtrophos eſt accentus quidam apud grecos.

Apoſtropha.

Dic alloeotetam contra artem quid variatum.

¶ Allocotheta eſt accidentium contra artem mutatio: vt generis numeri caſus perſone modi comparationis itaque continet ſub ſe antiptoſim ſyntheſim et plures figuras.

Allocotheta.

exempla Mancinelli ſunt hec. Pars in fruſtra ſecant. Tu mihi quodcunqꝫ hoc regni. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hedis: lenta ſalix fecto pecori mihi ſolus amyntas. De quibus omnibus quid ſentiamus ſatis in Syntaxi noſtra patet. Alleothetam Priſcianus libro. xviii. interpretatur variationem ad verbum interpretatur aliter poſita aut alia poſitio. ab alos .i. aliter vel alocos cum oe diphthongo vt greca literatura indicat ἀλλοιωσις: inde alius et varius atqꝫ diuerſus ἀλλιω id eſt permuto. ἀλλοιωσις alloeoſis cum oe diphthongo ſequente o longum: id eſt mutatio & (vt ita dixerim) alteratio & a theton: id eſt poſitum. Theſis poſitio quorum compoſita penultimam corripiunt omnia vt antitheton apud Perſium agonotheta. epitheton &c. Ideo tam Mancinellus qꝫ ceteri quotquot hactenus figurarum nomina verſibus concluſere duos barbariſmos in hoc nomine fecerunt peruerſe citra neceſſitatem ſecundam corripientes & penultimam producentes. ¶ Alloetheta dicitur alio nomine alloeſis que duo nomina in Græc. Valla rectiſſime cum oe diphthongo impreſſit Aldus vir vtriuſqꝫ lingue inſtaurator ſummus. Valla aloethetam vocat alio nomine ſoloecophanem quaſi ſoloecum ſiue ſoloeciſmum apparentem a ſoloecus & phanos id eſt apparens: vnde amorem phaneta vocauit Orpheus qꝫ primus ex chao apparuerit hunc ſolem eſſe volunt nonnulli phanizo: id eſt appareo, oſtendo, manifeſto. Vocatur eadem figura archaiſmos id eſt antiquus priſcus. Licet imperitum vulgus putet archaiſmon prepoſitionis tantum figuram eſſe. Mihi concinet quiſquis commentarios Donati, Seruii, Beroaldique diligenter perlectitauerit.

τελος

Excudebat Theobaldus Paganus Lugduni.
Anno domini M.D.xxxvi.